

حقیقت

شماره سوم
پنجشنبه ۲۱ آذرماه ۹۲

نشریه روزانه هفتمین جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران - سینما حقیقت

Felestin & Sepideh Theaters

Tehran 10-17 Dec 2013

The 7th CINEMA VERITE Iran International Documentary Film Festival

06

در جست و جوی خلاقیت

گفت و گو با محمد آفریده
عضو هیات داوران

استقبال چشمگیر از کارگاه های تخصصی

بررسی و ویژگی های مستند قوم نگارانه
توسط پروفسور مایکل اوپیتس

05

واقعی ترین فیلم درباره شهید باقری

گفت و گو با کارگردان
مستند داستانی
«آخرین روزهای زمستان»

ساخت مستندهایی درباره زندگی شهیدای
هست سال دفاع مقدس کار سختی است.
نه از آن جهت که اطلاعاتی وجود ندارد
یا جذابیت کافی ندارند بلکه به خاطر عدم
خلاقیت در ساخت چنین کارهایی از سوی
مستندسازان. اما داستان «آخرین روزهای
زمستان» کمی متفاوت است.

10

کات CUT

پرونده امروز | بررسی جشنواره های سینمایی مستند آسیا و هند

ملاقات با آقای یاد و یادگار

Meeting with the Director of The Traces of the Memory

گفت و گو با فرهاد وراهرام

پیشکشوت سینمای مستند

Interview with Farhad Varahram,
The Veteran of Documentary Film

نگاه اول

وضعیت رو به رشد سینمای مستند

مسعود سفلایی / عضو هیات انتخاب

سینمای مستند ما در بسیاری جهات پیشرو است. تنوع موضوعی و ساختاری در آثار این دوره بسیار دیده می شود اما با این حال آثار ضعیف هم میانشان وجود دارد. مسئله دیگر اینکه به دلیل محدودیت در تعداد نمایش فیلم ها، در انتخاب نهایی آثار تاحدی محدودیت داشتیم و این قضیه کار را سخت می کرد. البته با حمایت محمدمهدی طباطبایی نژاد، دبیر جشنواره، فرصت امکان نمایش آثار بیشتری فراهم شد و توانستیم تعدادی فیلم خوب دیگر هم به جشنواره اضافه کنیم. در کل در این دوره به نسبت شاهد آثار خوبی هستیم و مستندسازان خوبی از نسل های مختلف مستندسازان ایران، در آن حضور دارند. به نظر می رسد در نگاه کلی سطح آثار نسبت به سال قبل بالاتر است. در زمینه فنی هم با ورود و استفاده از ابزار و شیوه های جدید، نسبت به سال گذشته رشد قابل توجهی داریم. خوشبختانه حضور مستندسازان جوان در این دوره بسیار چشمگیر است. تنوع ساختاری؛ موضوعی و فرمی در این آثار بسیار دیده می شود و از این بابت نوآوری های بسیاری را در فیلم ها شاهد هستیم. اگر بگویم این دوره، به نوعی دوره سینماگران جوان است، دور از واقعیت نیست. برخی آثار مستندسازان جوان واقعا ارزش چند بار دیده شدن را دارند. به هرحال جشنواره حقیقت؛ مهمترین و مهم ترین به نوعی تنها جشنواره حرفه ای سینمای مستند در ایران است و بهترین مکان برای دیده شدن آثار؛ بحث و گفت و گو و حتی ملاقات های مستندسازان. پس اهمیت به این جشنواره و حمایت همه جانبه از آن، می تواند شروعی برای جریان های جدید و مثبت در سال آینده سینمای مستند باشد. امیدوارم با حمایت بیشتر و همه جانبه از تولید گونه های مختلف سینمای مستند در آینده نزدیک؛ در سال های بعد انشاءالله جشنواره هایی بسیار پر بار داشته باشیم.

Growing Condition for Documentary Film

We are at the vanguard of documentary cinema from different aspects. You can see the variety of subjects and structures in many works sent to this year's festival, although there are some unqualified films. Due to showing a limited number of films, we faced with some limitations while selecting our final choices. On the whole, we are nearly faced with more qualified works and there are many great documentary filmmakers from different generations. Also, we have had a significant progress in technical aspects, because of using new tools and methods.

Masoud Soflaei, member of the Selection Committee

گزارش یک

شاملو چهره روز دوم سینما سپیده

روز دوم جشنواره با استقبال چشمگیر مخاطبان همراه بود. در این میان نمایش مستندی درباره احمد شاملو سینما سپیده را به مرز انفجار رساند!

در روز دوم جشنواره سینما حقیقت فیلم های متعددی به نمایش درآمد که از میان آنها فیلم های مادر، قلب باز، قطعه گمشده، خاطراتی برای تمام فصول، دیدار دوباره، سه فیلم نکوداشت حسن بنی هاشمی، سایه های روشن و... با استقبال بسیار خوبی از جانب تماشاگران مواجه شدند. فیلم نجات صورت که برنده اسکار مستند سال قبل بوده نیز تماشاگران زیادی را به سالن کشاند.

سینما حقیقت در رسانه ملی

حضور دوربین های شبکه های مختلف تلویزیونی در طبقات مختلف سینما فلسطین و سپیده، قابل توجه است و نشان از پوشش گسترده این اتفاق سینمایی در رسانه ملی دارد. در کنار شبکه های تلویزیونی اصحاب رسانه هم مدام خبرهای مربوط به جشنواره را مخابره می کنند. پوشش مناسب خبری جشنواره در رادیو، تلویزیون، سایت ها، خبرگزاری ها و روزنامه ها باعث شده علاقه مندان به خوبی در جریان اتفاقات مختلف جشنواره قرار گیرند و بتوانند به راحتی برنامه مدنظرشان را انتخاب کنند.

پر شدن سینما سپیده با شاملو

احتمالا سینما سپیده مدت هاست که چنین جمعیتی را به خود ندیده. جمعیتی که تمام سالن سینما، کافه و لابی آن را پر کنند، اما حالا این اتفاق افتاده؛ یعنی در واقع احمد شاملو این کار را انجام داده. روز دوم جشنواره پخش فیلم مستند «پرواز در دایره حضور» ساخته مختار لشکری پور جمعیت زیادی را به سالن ۱ سینما سپیده آورد که بخش زیادی از آن را جوانان تشکیل می دهند. همچنین گوشه و کنار سینما سپیده پوستری به چشم می خورد که از نمایش تک سانس فیلم مستند «انتهای خیابان پاستور» خبر می دهد. فیلمی که به انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۲ می پردازد و صحنه معروف مناظره بین حسن روحانی و محمدباقر قالیباف را به تصویر می کشد.

کافه نقد

هر کنجی از سینما فلسطین را که نگاه کنی، چند دانشجوی فیلم سازی، منتقد، کارگردان، مستندساز و... می بینی که درباره فیلم هایی که دیده اند با هم صحبت می کنند. جایی از سالن هم دو نفر از منتقدان جوان ایستاده و راجع به فیلم ها حرف می زنند. آنها معتقدند که فیلم های خارجی جشنواره امسال نسبت به سال قبل بهتر است. نظر آن ها درباره فیلم های داخلی هم جالب است. برخی را خیلی پسندیده اند و به برخی ایرادات اساسی وارد می کنند. شور و شغف این جوان ها موقع نقد فیلم تماشایی است.

کیفیت مطلوب سینماها

فیلم های مستند چون اکران عمومی ندارند عموما نمایش خصوصی آن ها در سالن های نه چندان باکیفیت است و همین باعث می شود ریزه کاری های فنی این فیلم ها به چشم نیاید. دست اندر کاران جشنواره هفتم سینما حقیقت پیش از آغاز جشنواره تصمیم گرفتند فیلم های این دوره را با کیفیت مطلوب صدا و تصویر برای علاقه مندان به نمایش بگذارند. ارتقای کیفی تجهیزات سینمای فلسطین و سپیده باعث شده هم فیلمسازان و هم مخاطبان از کیفیت نمایش فیلم ها راضی باشند. ظاهر سالن های این دو سینما هم نونوار شده تا جشنواره به لحاظ بصری هم جلوه ای زیبا داشته باشد.

گفته‌ها

منوچهر طبیب

اگر بفهمم جوانی می‌خواهد فیلم بسازد و واقعا عشق این کار را دارد، حتی حاضر هستم دوربین خودم را در اختیارش بگذارم و در همه جهت به او کمک کنم تا در کارش موفق شود. به هر حال خود فیلمسازان می‌توانند در زمینه‌های فرهنگی کمک‌های بسیاری به یکدیگر بکنند. اکنون هم سینمای مستند با همین تجهیزات ارزان در حال پیش‌روی است و فکر می‌کنم اگر مسئولان به این بخش توجه بیشتری نشان بدهند سینمای مستند می‌تواند در دنیای رسانه‌ای - تصویری امروز مقام بالاتری کسب کند.

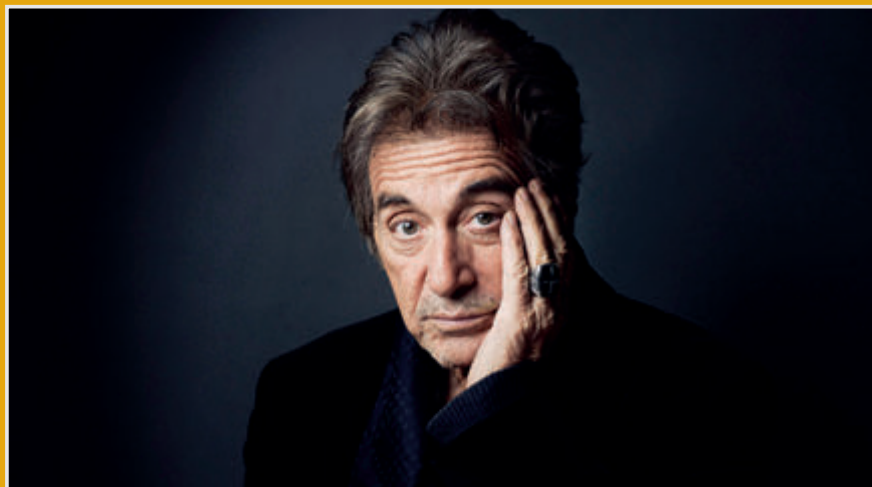
پیروز کلانتری

سینمای مستند دیگر تنها سینمای شاهی که تمام مسائل برایش ایزه مطالعاتی باشد نیست و خودش تبدیل به موضوعی مطالعاتی شده است. مثلا اگر بخواهیم وضعیت جوان ایرانی را مطالعه کنیم، می‌توانیم رجوع کنیم به ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ فیلمی که هر سال جوان‌های ما می‌سازند. در واقع ساختن این نوع فیلم‌ها نوعی خودبیانگری است؛ یا بهتر بگوییم بیان نوعی مکثات درونی این نسل از طریق سینماست. به نظرم این مسائل پس از انقلاب ۵۷ در سطح گسترده‌ای در جامعه بروز یافته است.

و امید موسائیان

سینمای مستند ایران در چند سال اخیر، رشد قابل ملاحظه‌ای دارد. واضح است که سینمای مستند مجالی برای اکران در اختیار ندارد و تاحدی به نسبت سینمای داستانی مهجور است. برای همین هم هر حرکتی نظیر برگزاری جشنواره که منجر به نمایش و ایجاد فضای نقد و بررسی آثار مستند شود، قابل تقدیر است. سینمای مستند برای ادامه حیات، به این نوع برنامه‌های فرهنگی به شدت وابسته است.

پشت پرده هالیوود همراه با آل پاچینو و رفقا

در جدول نمایش سومین روز جشنواره هفتم فیلم‌های متنوعی به چشم می‌خورد. یکی از فیلم‌های جذاب امروز مستند «انتخاب بازیگر» است که روایتی جالب از پشت‌پرده چگونگی انتخاب بازیگران در هالیوود را نشان می‌دهد. این فیلم با نام اصلی Casting by حرف زده‌اند. فیلم ترکیبی از روایت شخصی بازیگران و کارگردانان مطرح سینمای جهان مثل مارتین اسکورسیزی، کلینت ایستوود، وودی آلن، آل پاچینو، رابرت دنیرو و جان تراولتا است که با تصاویر آرشیوی و برای بازسازی داستان بی‌حد و حصر هالیوود بیان می‌شود. این مستند که تولید سال ۲۰۱۲ است تاکنون در جشنواره‌های مختلفی اکران شده و مورد تحسین قرار گرفته است. جشنواره‌هایی مثل استانبول ترکیه، ریودوژانیرو برزیل، تورنتو کانادا و هنگ کنگ. شما هم اگر از علاقه‌مندان سینمای داستانی از نوع هالیوودی‌اش هستید، تماشای «انتخاب بازیگر» را از دست ندهید. فیلم غیر از سرگرمی نکات آموزنده زیادی دارد.

همه جشنواره با چند کلیک

دست‌اندرکاران جشنواره سینما حقیقت علاوه بر انتشار جدول نمایش فیلم‌ها به صورت کاتالوگ، پی‌دی‌اف آن را در سایت جشنواره به نشانی <http://www.defc.ir> هم قرار داده‌اند. اگر شما به کاتالوگ دسترسی ندارید به راحتی می‌توانید نسخه پی‌دی‌اف آن را دانلود کنید و از این طریق در جریان روز، ساعت و سالن نمایش فیلم‌ها قرار بگیرید. برای این کار کافی است پس از مراجعه به سایت روی بنر «دریافت کاتالوگ کامل جشنواره» کلیک کنید. دیگر آیکون تعبیه شده در سایت بنری است با این عنوان: «دریافت بخش جنبی کاتالوگ» که شما را از برنامه‌های بخش جنبی مطلع می‌سازد. اگر مایلید در کارگاه‌های آموزشی جشنواره شرکت کنید، ریز این برنامه‌ها در این آیکون قابل دسترسی است. علاقه‌مندانی که نمی‌توانند در کارگاه‌ها شرکت کنند می‌توانند در ذیل آیکون یاد شده گزارش کامل آن را بخوانند. سایت جشنواره در کنار این امکانات هر روز اخبار جشنواره را روی خروجی‌اش می‌فرستد.

تصویر «سینما حقیقت» در تلویزیون

شبکه‌های مختلف رادیویی و تلویزیونی از لحظه آغاز به کار جشنواره هفتم، به طور ویژه آن را پوشش داده‌اند. شبکه‌های یک، دو، چهار و مستند در ایام برپایی جشنواره با کس ثابتی برای این رویداد در نظر گرفته‌اند تا ضمن انعکاس اخبار و رویدادهای مربوط به آن وضعیت سینمای مستند را تجزیه و تحلیل کنند. شبکه یک هر روز ساعت ۱۸ برنامه‌ای به تهیه‌کنندگی محمد حمیدی مقدم روی آنتن می‌فرستد. شبکه چهار بلافاصله از ساعت ۱۸:۳۰ برنامه‌اش را پخش می‌کند. شبکه مستند هم به عنوان شبکه‌ای تخصصی ساعت ۲۳ ویژه‌برنامه‌ای به تهیه‌کنندگی محمد هوشمند در نظر گرفته که هر شب پخش می‌شود. شبکه دو ساعت ۱۸:۳۰ روزهای زوج را به جشنواره اختصاص داده است. گروه‌های خبری واحد مرکزی خبر، شبکه خبر، باشگاه خبرنگاران جوان و برنامه تلویزیونی هفت هم مدام از جشنواره گزارش و خبر تهیه می‌کنند. شبکه‌های پرس تی‌وی، آی فیلم، سحر و جام‌جم هم در لابه‌لای کنکاتور معمولشان ویژه‌برنامه‌ای با موضوع جشنواره برای مخاطبان برنومری پخش می‌کنند.

فردا در نشریه روزانه می‌فروید

07

کاور استوری

مروری بر گفته‌های ناصر تقوایی درباره سینمای مستند

10

سینمای ایران

بررسی فیلم‌های «چهارده روز» و «پولیس پولیس»

06

گفت و گو

شهرام درخشان عضو هیات انتخاب جشنواره حقیقت

فردا در ۶ GUT: نگاهی به کارنامه کارگردانانی که در بخش سینمای جنوب حضور دارند

A Fruitful Day for Review Meetings

The review meeting of the 2nd day was held in Cinema Felestin yesterday with the presence of well-known critics and film directors. The main character's exaggerated acting, boring scenes and lack of challenging narrative were the minus points criticized by Shapour Azimi, the critic.

از آقای تاکسی تا گنج یابی در شوش

با برپایی سه نشست نقد و بررسی تنور جشنواره داغ‌تر از روزهای گذشته شد

(هرا نمفی)

بازسازی رویدادها ضروری است

- شناسنامه
- مجری: حمیده کیهان پیردهی
- کارگردان: محمدرضا هاشمیان
- منتقد: شاپور عظیمی
- موضوع مستند: تاریخچه سجل احوال و صدور شناسنامه در ایران.

مستند «شناسنامه»، آخرین فیلمی بود که در جلسه دومین روز جشنواره مورد بررسی قرار گرفت. کارگردان در تمام طول جلسه دست به سینه نشسته بود و از همان ابتدا با منتقد وارد بحث شد.

■ **محمدرضا هاشمیان:** این دومین فیلم مستندی است که تاکنون ساخته‌ام، من به موضوعات پژوهشی علاقه دارم. قبلاً مستند «سبز سفید سرخ» را با موضوع پرچم ایران کار کردم و به نظرم «شناسنامه» هم یکی از آن سوز‌هایی بود که امکان گستردگی داشت. بخش‌های بازسازی شده فیلم را دور از روایت و استنادات نمی‌دانم. در صحبت‌های کارکنان قدیمی ثبت احوال موضوعاتی مطرح می‌شد که ما برای نشان دادن آن‌ها هیچ سند، تصویر و حتی کاغذی نداشتیم که این اتفاقات را منعکس کرده باشند. همچنین احساس کردم مخاطب داستان‌هایی درباره شکل گرفتن نام‌های خانوادگی در ذهنش دارد، به این دلیل بازسازی اتفاقات را مناسب فیلم «شناسنامه» دیدم. این موضوع را نمی‌دانستم که فیلم در قاب مانیتور با آنچه روی پرده می‌بینید، از نظر ریتم تفاوت دارد. اتفاقات روی پرده کندتر پیش می‌روند.

■ **شاپور عظیمی:** زمانی که در فهرست برنامه‌ها عدد نوشته شده مقابل مدت زمان این مستند را دیدم، وحشت کردم. هشتادوپنج دقیقه به نظرم برای یک مستند زیاد بود. اما خوشبختانه دیدن این اثر خسته‌ام نکرد. هر چند هنوز زمان طولانی فیلم را از نقاطضعف آن می‌دانم. اما مهم‌ترین ضعف فیلم، بخش‌های بازسازی شده بود که آن را از حالت جدی بیرون می‌آورد و آن را غیر قابل استناد می‌کرد. به نظرم فیلم احتیاج به یک ویرایش تدوینی دارد، حتی جا دارد تا ۷۰ یا ۵۷ دقیقه هم برسد.

گنج‌یاب‌های انحصار طلب شوش

- سوز (شوش)
- مجری: حمیده کیهان پیردهی
- کارگردان: فرشاد اکتسابی
- منتقد: شاپور عظیمی
- موضوع مستند: فعالیت و حضور طولانی کاوشگران و باستان‌شناسان فرانسوی در خرابه‌های باستانی شوش.

مستند «سوز» دومین اثری بود که در جلسه مورد بررسی قرار گرفت و توانست بیشترین تشویق و تحسین حاضران را به دست بیاورد. کارگردان این مستند روحیه انعطاف‌پذیر و مثبتی داشت و با سعه‌صدر تمام نقدهای منتقد جلسه را پذیرفت.

■ **فرشاد اکتسابی:** فیلم «شوش» از نظر اجرایی کار سختی بود، چون مستند داستانی بود و قسمت‌هایی از آن را در ایران و قسمت‌هایی را در فرانسه تصویربرداری کردیم. کاوش در شوش طی قراردادی که در زمان ناصرالدین‌شاه بسته شده بود تا قبل از انقلاب ۵۷ در انحصار فرانسوی‌ها بود. آن زمان علم باستان‌شناسی نبود و این افراد بیشتر معمار یا معدن‌یاب بودند، بخش مالی قضیه برایشان بیشتر اهمیت داشت و می‌خواستند گنج و شی ارزشمند پیدا کنند و با خود به کشورشان ببرند. من قضاوتی روی فیلمم ندارم. آن‌چه که شما بیننده یا منتقد می‌گویید حتماً درست است و من نباید روی فیلمی که ساخته‌ام حرف بزنم. اگر شما از فیلم من خوششان آمده، یعنی کارم درست بوده است و اگر خوششان نیامده حتماً کار من مشکل داشته است. من جلسات نقد و بررسی را دوست دارم، چون می‌خواهم چیزهای جدیدی از آن بیاموزم.

■ **شاپور عظیمی:** بزرگترین سوال من این است که اگر ما تمام صحنه‌های بازسازی شده را از این فیلم حذف کنیم، چه اتفاقی می‌افتد؟ فیلم خیلی طولانی و خسته‌کننده شده، چون فرزاد و فرودی ندارد. اتفاقی در این فیلم نمی‌افتد که ما را به چالش بکشد. من در جلسات زیادی شرکت کرده‌ام، اما تاکنون فیلمسازی شبیه به آقای اکتسابی ندیده‌ام. در واقع او جلسه ما را هم زیر سوال برد، چون بهترین داوران مخاطبان هستند و آنها می‌گویند که فیلم خوب هست یا بد. من امشب برای اولین بار خلع سلاح شدم.

لبخندی برای پوشاندن غم‌ها

- لطفاً با لبخند وارد شوید
- کارگردان: رضا عباسی
- مجری: حمیده کیهان پیردهی
- منتقد: شاپور عظیمی
- موضوع مستند: ابراهیم ۴۵ سال است که در تهران راننده تاکسی است، شرط سوار شدن در این تاکسی داشتن لبخند است.

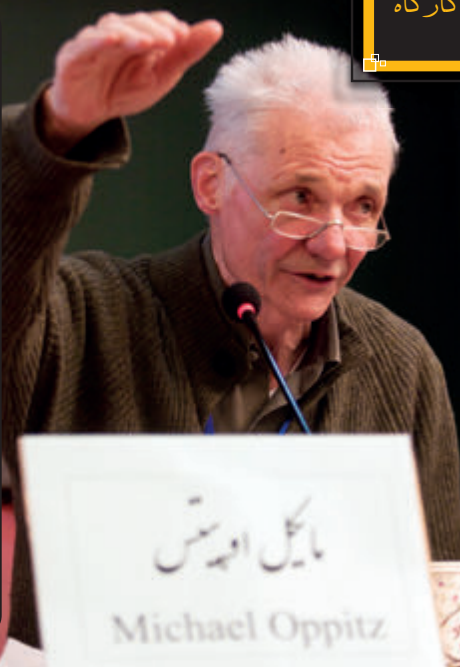
اولین جلسه نقد و بررسی هفتمین جشنواره مستند حقیقت به بررسی فیلم «لطفاً با لبخند وارد شوید» که جشنواره امسال هم با آن افتتاح شده بود، اختصاص یافت و کارگردان تا آخرین لحظه هیچ کدام از نقدهای منتقد را نپذیرفت.

■ **رضا عباسی:** من یک روز به‌طور اتفاقی سوار این تاکسی شدم. اینقدر فضای آن برایم جذاب بود که بار دیگر که می‌خواستم سوار این تاکسی بشوم دوربینم را با خودم بردم. آقای ابراهیم ده‌باشی ۴۵ سال است که در تهران مسافرکشی می‌کند، اما همچنان روحیه شادی دارد و راننده تاکسی بودن فقط برایش یک شغل نیست و جذابیت دیگری برایش دارد. آقای ده‌باشی همانی هست که شما در فیلم می‌بینید، با همه مسافرها همین برخورد را دارد. همین برخوردش باعث شد تا تصمیم بگیرم درباره او فیلم بسازم. سعی می‌کردم در جاهایی او را هدایت کنم اما به مستند بودن اثر وفادار بودم و چیزی که دیدید شخصیت واقعی این راننده تاکسی است. در پایان فیلم ما متوجه می‌شویم تمام این شادی‌های آقای ده‌باشی برای پنهان کردن غم بزرگی است که در زندگی دارد.

■ **شاپور عظیمی:** من نمی‌دانستم این هفتمین کار آقای عباسی است، اما این خوب است چون باعث شد با ذهن خالی به دیدن فیلم بروم. اولین چیزی که باعث شد من نتوانم این فیلم مستند را در سالن سینما دنبال کنم، بازی اغراق‌آمیز راننده تاکسی بود. تصور من این است که این شخص خیلی آزاد گذاشته شده، به طوری که هر چیزی می‌خواهد می‌گوید و هر برخوردی می‌خواهد انجام داده است. به نظرم یک مستندساز آن زمان هوشمند عمل می‌کند که من تماشاچی متوجه دستکاری‌های او در فیلم نشوم.

Ethnographic Documentary

The 1st workshop was held on the subject of 'ethnographic documentary film-making' in the 2nd day of festival. The new theories in the case of Visual Anthropology were reviewed in two parts by the presence of professional filmmakers. In the 1st session the features and characteristics of such documentaries were mentioned, referring to ceremonies and rituals.

مایکل اوبیتس
Michael Oppitz

Review of a Famous Book

In the 2nd workshop, a book by Jean Rouch, one of the most famous filmmakers in the field of ethnographic documentary, was reviewed. The session was led by Dr. Ahmad Alasti and Dr. Micheal Optis. In the end, they answered to students' questions with patience.

دکتر احمد الستی
Ahmad Alasti

سینمای مردم‌نگارانه و دوربین مشارکتی

کارگاه انسان‌شناسی تصویری در نوبت عصر به بررسی کتاب ژان روش، یکی از فیلمسازان مطرح عرصه مستند قوم‌نگارانه اختصاص داشت

▲ احمد رضا غنی

موضوع سمینار: تئوری جدید انسان‌شناسی تصویری - بخش دوم
مهمانان: دکتر احمد الستی و پروفیسور اوبیتس

کارگاه انسان‌شناسی تصویری در نوبت عصر از ساعت ۱۴ با حضور اساتید دکتر احمد الستی و پروفیسور مایکل اوبیتس در موسسه فرهنگی و هنری صبا ادامه پیدا کرد؛ دو استاد که یکی از آن‌ها روزگاری شاگرد دیگری بوده است. آنطور که اعلام شد دکتر احمد الستی در دانشگاه دالاس تگزاس دانشجوی پروفیسور اوبیتس بوده. در این بخش از کارگاه که به مدیریت راند فریدزاده برگزار شد، اساتید به معرفی چند جلد کتاب مهم در حوزه سینمای مردم‌نگارانه و سپس معرفی سینمای ژان روش (Jean Rouch) پرداختند.

معرفی کتاب

در ابتدای جلسه، دکتر الستی چند کتاب مهم در حوزه انسان‌شناسی تصویری معرفی کرد. کتاب‌هایی با همین عنوان از نویسندگان متعددی که به موضوعاتی از جمله اهمیت عکس در حوزه مردم‌شناسی، شیوه‌های عکاسی مناسب و تاثیرگذار در حوزه مردم‌شناسی، شناخت عکس‌های کاربردی در علوم اجتماعی، عکاسی قوم‌نگارانه متکی بر آنالوگ، ساخت فیلم‌های مردم‌نگارانه با کمک تکنولوژی‌های نوین (موبایل)، نظریات و تجربیات شخصی فیلمسازان مردم‌نگار و انواع مقالات تجربی و تاریخ‌نگارانه سینمای مستند مردم‌نگارانه و... اشاره دارند.

ژان روش و فیلمسازی مردم‌نگارانه

یکی از کتاب‌ها متعلق به ژان روش بود. یکی از تاثیرگذارترین فیلمسازان این حوزه که در آن تئوری‌ها و تجربیات خود را درباره فیلمسازی مردم‌نگارانه بیان می‌کند. دکتر الستی با استناد به این کتاب، درباره سینمای ژان روش توضیحات خوبی داد. او گفت که ژان روش در سینمای مردم‌نگارانه به شیوه «دوربین مشارکتی» اعتقاد داشت. شیوه‌ای که در خلال یکی از فیلم‌هایش به نام «خاطرات یک تابستان»، جرقه آن زده شد: «ژان روش معتقد است که دوربین مشارکتی می‌تواند ناخودآگاهی از سوژه (فرد) را مقابل دوربین بگشاید که در شرایط عادی ممکن نیست. دوربین مشارکتی مردم را به اعتراف ترغیب می‌کند و پنجره‌ای به درون آن‌هاست. البته رسیدن به این مرحله نیازمند این نکته است که فیلمساز پیش از این وقت زیادی را به آشنایی و سپس نزدیکی و یکی شدن با سوژه اختصاص دهد.

سوالات هنرجویان

بعد از تنفس، ساعت آخر کارگاه به پرسش و پاسخ گذشت. هنرجویان سوالاتی را درباره شیوه‌های تکمیلی ژان روش در فیلمسازی، نظریه fly on the wall در فیلمسازی مستند، مشکلات و چالش‌های مستندسازی و... را مطرح کردند که اساتید با دقت و حوصله و ذکر مثال‌های متعدد به آنها پاسخ دادند. در پایان جلسه، ساعت ۲۱ اعلام شد که هنرجویان پس از پایان جلسه، سالن را ترک نکنند تا گواهینامه شرکت در این کارگاه به آن‌ها اعطا شود.

مستندسازی از روی مناسک یک قوم

بررسی ویژگی‌های ساخت مستند قوم‌نگارانه از روی مراسم و مناسک اقوام مختلف توسط پروفیسور مایکل اوبیتس

▲ کیمیا شالیباف

موضوع سمینار آموزشی: تئوری جدید در مورد انسان‌شناسی تصویری
مهمان: پروفیسور مایکل اوبیتس، استاد مستندسازی و مردم‌نگاری دانشگاه مونیخ

اولین جلسه از کارگاه‌های تخصصی جشنواره سینما حقیقت با موضوع «تئوری جدید در مورد انسان‌شناسی تصویری» صبح روز گذشته در موسسه فرهنگی هنری صبا، برگزار شد. پروفیسور «مایکل اوبیتس» استاد مستندسازی و مردم‌نگاری دانشگاه مونیخ، اولین مهمان این کارگاه بود و جلسه هم توسط راند فریدزاده اداره شد.

زندگی و عقاید شمن‌ها

صحبت‌های دکتر اوبیتس در بخش اول این جلسه، مربوط می‌شد به شمن‌ها، قومی که در آسیای میانه و هیمالیا زندگی می‌کنند. او در مورد زندگی و عقاید این قوم گفت: «شمن‌ها کتاب آسمانی ندارند. وقتی کتاب نیست، یعنی شریعت نیست و وقتی شریعت نیست نمی‌توانید بگویید که چیزی درست یا غلط است. اما وقتی که با شمن‌ها مواجه می‌شوید متوجه می‌شوید که گستره عظیمی از علم در دست آنهاست.» او سواد و علم آنها را بسیار بالا توصیف کرد و گفت که وقتی صحبت می‌کنند انگار که ایلیداد و اودیسه را می‌خوانند.

ساخت فیلم از روی مراسم و مناسک

دکتر اوبیتس در این کارگاه که بیشتر به ذکر تجربیات حاصل از یک سال زندگی او با شمن‌ها اختصاص داشت، درباره اینکه چطور به سمت ساخت فیلمی در این باره رفته، توضیح داد: «ابتدا می‌خواستم در مورد آیین شمن‌ها کتاب بنویسم، ولی دیدم که تنوع مراسم و مناسک انقدر زیاد است که این اتفاق عملاً امکان ندارد. بعد خواستم که یک آیین را به طور کامل شرح دهم که هنگام انجام این کار دیدم این آیین بسیار پویا و زنده است و بهتر است تا از آن فیلم ساخته شود. بنابراین به غرب بازگشتم، پول تهیه کردم و به همراه یک صدابردار و یک فیلمبردار (که ایرانی بود) دوباره به سمت قوم شمن‌ها رفتم تا از آنها فیلم مستند تهیه کنم.»

نمایش مستندی از دکتر اوبیتس

با بیان این صحبت‌ها و به دست آمدن کلی از نحوه زندگی و عقاید این قوم، یک تنفس کوتاه اعلام شد و سپس نوبت به نمایش فیلم رسید. دو فیلم مستند کوتاه که اولی به علت مشکلاتی که CD این فیلم داشت، پخش نشد. اما فیلم دوم مربوط می‌شد به تلاش شمن برای بیرون آوردن روح خبیث از جسم برادران یک دختر که قصد کشتن او را داشتند. در این فیلم شمن به هنگام آواز خواندن و کوبیدن روی یک طبل، نام مکان‌هایی را که به دنبال نفس گمشده رفته، به زبان می‌آورد.

تجربه مستند قوم‌نگارانه

دکتر اوبیتس نیز در یک ابتکار جالب به وسیله هلیکوپتر از تمام این مکان‌های حقیقی (که شمن به آنها سفر کرده بود) فیلم تهیه کرده و به روی اجرای مراسم توسط شمن، مونتاژ کرده بود. پس از پایان فیلم دوم که برشی از فیلم اصلی و کامل بود، دکتر اوبیتس توضیحات مختصری در مورد چگونگی ساخت فیلم تجربی قوم‌نگارانه بیان کرد؛ اینکه برای عملی کردن مشاهدات حتماً باید زمینه مفهومی وجود داشته باشد. با این پاسخ و اندکی توضیحات بیشتر، وی و فریدزاده توضیحات مفصل‌تر را به جلسه عصر موکول کرده و جلسه را در ساعت ۱۳ به پایان رساندند.

In Search of Creativity

Mohamad Afarideh, the jury member of Iran's Competition Section, believes that the works of this year's festival are good enough altogether, but there is still a long way to achieve a favorable position. In his view, the youth should use more creativity while making documentaries. "The structures are weak and lacks the innovative view", Afarideh said. He mentioned the lack of required training, filmmaker's experience and possible management problems as a reason for the current issues.

در جستجوی خلاقیت

محمد آفریده، عضو هیئت داوران بخش مسابقه ایران جشنواره سینماحقیقت معتقد است آثار جشنواره هفتم در مجموع قابل قبول هستند اما برای رسیدن به جایگاه مطلوب همچنان فاصله هست. به زعم او جوان‌ها در ساخت مستند باید دنبال خلاقیت بیشتری باشند

رضا مقدم

r.moghadam@alumni.ut.ac.ir

محمد آفریده از مدیران و فیلمسازان با سابقه سینمای ایران است که امسال به عنوان داور بخش مسابقه ملی کار قضاوت آثار جشنواره را برعهده داشته. آفریده خودش دبیر جشنواره حقیقت بوده و در بسیاری از جشنواره‌ها به عنوان داور حضور داشته است. برای همین به آثار جشنواره هفتم جامع است. سراغش را رفتیم و نظرش را درباره فیلم‌های جشنواره جو یا شدیم.

با توجه به اینکه فیلم‌ها پیش از اینکه برای داوری به شما سپرده شوند از فیلتر هیئت انتخاب گذشته‌اند و بالطبع باید از حد مطلوبی برای حضور در جشنواره برخوردار باشند، به طور کلی سطح کیفی آثار بخش مسابقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا آثار حاضر در جشنواره دارای حداقلی از مقبولیت هستند؟

من سطح آثار را به طور کلی امسال متوسط ارزیابی می‌کنم، اما انتظارم معمولاً بیش از این‌ها است؛ چرا که وقتی به جامعه می‌نگریم با توجه به سال‌ها تجربه‌های سینمایی، به‌خصوص حضور جوانان با تجربه که در این حوزه مشغول به کارند و ما را صاحب گنجی عظیم از توانایی‌ها ساخته‌اند و همچنین تنوع و قدمت مسائل فرهنگی، تاریخی، اجتماعی و... امیدواری ما بیشتر از اینها است. در ارزیابی کلی ما آثار بسیار شاخصی هم داشتیم که در جمع هیئت داوران حتی باعث وجد می‌شد.

اگر بخواهیم سطح جشنواره را از آنچه که هست فراتر ببریم باید به دنبال چه راهکارهایی باشیم؟

باید از این حالت موضوعی خارج شود و تعداد محدودتری از فیلم‌ها در آن حضور یابند تا بهتر دیده شوند. هر چند می‌توان در بخش‌های جنبی زمینه حضور باقی فیلم‌ها را نیز مهیا کرد تا جداگانه داوری شوند. البته آقای طباطبایی نژاد با توجه به اینکه تازه مسئولیت را پذیرفته بودند امسال امکان چندانی برای تغییر نداشتند. از سوی دیگر سینمای مستند باید دارای وجه خلاقانه باشد؛ آنچه ما داوران بیش از هر مؤلفه دیگری در فیلم‌ها به دنبالش می‌گشتیم سواى ثبت واقعیت، وجوه خلاقانه آثار بود. معمولاً جشنواره آخرین حلقه از زنجیره مجموعه‌ای از فعالیت‌هاست که اگر در طول سال این مجموعه که شامل تولید، مدیریت، آموزش، میزان حمایت‌ها، روحیه عمومی جامعه و بسیاری از مسائل دیگر است، درست و هماهنگ باشد، می‌توان در آن سال شاهد فیلم‌های بهتری باشیم.

نکته‌های مثبت و منفی فیلم‌ها که می‌توانید به آنها اشاره کنید کدامند؟ آیا نکته برجسته‌ای در فیلم‌ها مشاهده کردید؟

به نظر من نفس برگزاری جشنواره با توجه به میزان علاقه‌مندی جامعه و بسیاری از فیلمسازها به آن، پسندیده است. نکته مثبت، حضور تیم جدید است که امیدوارم طراحی‌های آنها به نتایج قابل قبولی هم بدل شود.

فیلم‌ها را تا چه میزان برآمده از اوضاع مختلف اجتماعی، سیاسی و فرهنگی حال حاضر کشورمان یافتید؟ آیا فیلم‌ها دست کم توانسته‌اند بازتابی درستی از شرایط حاضر ارائه دهند؟

فیلم‌ها عمدتاً بخصوص در حوزه اجتماعی نیاز به کار بیشتری دارد. سینمای مستند باید اصلاً احیاگر باشد. سینمای مستند پایه سینماست. به جامه تذکر و تنبیه می‌دهد. می‌تواند مثل امر به معروف و نهی از منکر، جامعه را به سمت بهتر شدن هدایت کند. بله، مشکلاتی هم وجود دارد. اما سینمای مستند، سینمای انسان‌های صبور و آگاه است. هم متولیان و هم فیلمسازان باید صبوری کنند تا بتوانند تصاویر درستی ارائه دهند. جشنواره سینماحقیقت دست کم باید بتواند امکان نمایش فیلم‌هایی که در جاهای دیگر امکان دیده شدن ندارند را با حضور کارشناسان در یک محفل دوستانه مهیا کند، تا نگاه این فیلم‌ها به موضوعات با حضور متخصصان این حرفه، سیقل پیدا کند. اگر چنین فضایی نباشد خب بالطبع فیلم‌ها به سمت یک سینمای خنثی می‌رود. سینمای مستند باید بتواند حقایقی را بازگو کند که برای توسعه و پیشرفت جامعه و برطرف کردن کژی‌هایی که در حوزه‌های مختلف اجتماعی شاهد آن هستیم، ضروری است. مستند باید بتواند جامعه را تزکیه و پالوده کند و این مهم ممکن نیست جز با مهیا کردن

محیطی آرام و علمی و به دور از دغدغه‌های ممیزی و سانسور، که عملاً آن را به سینمایی بی‌یال و دم تبدیل می‌کند. باید به این حوزه اعتماد کنیم. وقتی فیلمسازان زیر چتر ما قرار بگیرند، خودبه‌خود سازنده خواهند شد، در چارچوب‌های فرهنگی ما قدم خواهند گذاشت، به نفع جامعه کار خواهند کرد و دست آخر اینکه سرباز جامعه خواهند شد. اما اگر فیلمساز را جدا از مردم بدانیم باید بیشتر ممیزی و سانسور کنیم. بنابراین باید بستری را مهیا کنیم که فیلمساز امیدوارانه به کارش برسد تا حتی بتواند از این طریق به خودسازی برسد. اگر جلوی آگاهی گرفته شود، نادانی رشد می‌کند در صورتی که انقلاب ما انقلاب آگاهی بود. متأسفانه برخی موارد برای آنکه حقایق گفته نشود، حاشیه‌ها تولید می‌شود. فکر می‌کنید برای چه شکیبایی و تحمل در جامعه کم است، حضرت علی(ع) می‌فرماید: «با فراوانی حقیقت، شکیبایی فراوان می‌گردد.» نباید از بیان حقایق اگر به ضرر ما باشد ترسید.

به نظر شما مستندسازان ما، آیا با گونه‌های مختلف سینمای مستند و مستندهای ساخته‌شده حال حاضر دنیا آشنایی دارند یا اینکه صرفاً فیلم‌هایی می‌سازند متأثر از یک فضای عمومی خاص و حتی یک مد در فیلمسازی؟

حسبم این است که مستندسازهای ما چندان با جریان روز سینمای مستند دنیا آشنایی ندارند. سینما دانش جهانی است. تجربه‌های فیلمسازهای دنیا می‌تواند برای فیلمسازان ما سازنده باشد. فیلمساز باید در این معرکه جهانی قرار بگیرد تا بتواند آثارشان را از این حالت محلی خارج کنند و با بلندگویی رو به مخاطبان جهانی بایستند. بخش عمده‌ای از ضعف فیلم‌های موجود به همین دوری از فضای سینمای دنیا برمی‌گردد. چه خود فیلمساز و چه نهادهای مرتبط باید بتوانند در این زمینه کوشا باشند. بسیاری از فیلم‌ها بود که داوران به اتفاق، موضوعات آنها را فوق‌العاده بکر می‌دانستند و از دیدن آنها به وجد می‌آمدند، اما ساختارها ضعیف و فاقد نگاه خلاقانه بود. خب این موضوع برمی‌گردد به نبود آموزش‌های لازم، کافی نبودن تجربه فیلمساز و احتمالاً کم‌کاری‌های مدیریتی.

فیلمشناسی

فرهاد ورهرام

متولد ۱۳۲۷
تحصیلات.....کارگردانی سینما
آغاز فعالیت هنری ۲۵ سالگی

فیلم های مستند

بازار در اردهال ۱۳۵۸
دانه‌های روغنی..... ۱۳۶۱
گاز، آتش، باد..... ۱۳۶۳ - ۱۳۶۴
تاراز..... ۱۳۶۶ - ۱۳۶۷
قتل شتر..... ۱۳۷۰
عروسی مقدس..... ۱۳۷۴ - ۱۳۷۳
باغ‌های زیرزمینی..... ۱۳۷۷
یاد و یادگار..... ۱۳۷۸ - ۱۳۷۷
آسمان..... ۱۳۷۸
خلوت جنگل..... ۱۳۸۶
سیاهان جنوب ۱۳۹۲

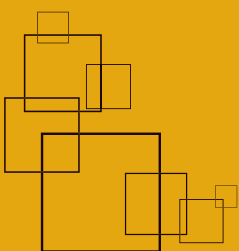

ملاقات با آقای یاد و یادگار

زاویه دید

فرهاد ورهرام نام معتبری در سینمای مستند ایران است؛ فیلمسازی که از دهه ۱۳۵۰ پله پله بالا آمد و امروز یکی از چهره‌های مهم مستندسازی کشور است. از اوایل دهه ۱۳۸۰ که نام او پای مستند بلند «یاد و یادگار» آمد، توانایی‌های او بر نسل جدید آشکار شد و از نیمه همان دهه که از اروپا به ایران بازگشت، تا به حال مستندهای مهمی را کارگردانی کرده است. حوزه تخصصی ورهرام، مستندهای ایران شناسی و مردم نگاری است و تصویری که او در مستندهایش از این سرزمین و مردمان ارائه می‌دهد، دقیق و پر از جزئیات دیده نشده است. «نخل»، «تاراز»، «آبگینه»، «قتل شتر» «عروسی مقدس» و «سیاهان جنوب» جزو مهم‌ترین مستندهای مردم نگارانه اوست. ورهرام در جشنواره سینما حقیقت امسال با دو مستند حاضر است و به نظر می‌رسد این فرصتی کمیاب برای دوستداران سینمای مستند است که یک بار دیگر با تجربه‌های او از نزدیک برخورد کنند.

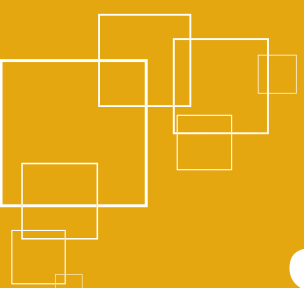
■ علی مصلح حیدرزاده

اهمیت تحقیق

در سینمای مستند

گفت‌وگویی علی مصلح حیدرزاده، منتقد سینما با فرهاد ورهرام، مستندساز و مردم شناس ایران شکر که به نظر او وضعیت آثار مستندسازان جوان نسبت به قبل بهتر شده و به واسطه مطالعه بیشتر و دیدن فیلم‌های غیر ایرانی، مسائل تکنیکی و محتوایی بسیاری را رعایت می‌کنند، او معتقد است در سینمای مستند، فرم و محتوا یکدیگرند و علاوه بر ابزار، تحقیق اهمیت فراوانی دارد. علی مصلح حیدرزاده، منتقد سینما برای نشریه روزانه هفتمین جشنواره سینمای ایران درباره عوامل تاثیر گذار در سینمای مستند

مهنامه‌ای و تنظیم: مریم امیرزور
mehnameh@pau@gmail.com

فرهاد ورهرام، مستندساز و مردم شناس مطرح ایران امسال با دو مستند «دبیدار دوباره» و «عروسی مقدس» در هفتمین دوره جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران شرکت کرده. به نظر او وضعیت آثار مستندسازان جوان نسبت به قبل بهتر شده و به واسطه مطالعه بیشتر و دیدن فیلم‌های غیر ایرانی، مسائل تکنیکی و محتوایی بسیاری را رعایت می‌کنند، او معتقد است در سینمای مستند، فرم و محتوا یکدیگرند و علاوه بر ابزار، تحقیق اهمیت فراوانی دارد. علی مصلح حیدرزاده، منتقد سینما برای نشریه روزانه هفتمین جشنواره سینمای ایران درباره عوامل تاثیر گذار در سینمای مستند

❏ در کارهای شما همانقدر که محتوا اهمیت دارد، فرم و تکنیک هم مهم است. فکر می‌کنم این حلقه گمشده آثار مستندسازان جوان کشور است و خیلی به آن توجه نمی‌شود؛ تکنیک که نه به عنوان سخت افزار بلکه به معنای ذهنیت و نگاهی که مستندساز دارد. شما چه جایگاهی برای تکنیک، در سینمای مستند قائل هستید؟

باز کنید همین نسل جوانی که می‌گویند به خیلی از مسائلی که مستندسازان در گذشته رعایت نمی‌کردند، بیشتر بها می‌دهند. در این چند سال اخیر جوانان به دلیل مطالعات بیشتر و دیدن فیلم‌های غیرایرانی، رشد بیشتری کرده‌اند. بعضی از جوانان که البته تعدادشان زیاد هم نیست به دلیل مطالعه، ارتباط با نسل گذشته و کار کردن بیرون از ساختار تلویزیون، برخوردشان با سینمای مستند، حرفه‌ای‌تر است.

❏ اما در حوزه من که به طور عام حوزه ایران‌شناسی است، باید طرف و منظور با یکدیگر بخواند و فرم و محتوا رابطه تنگاتنگی با هم داشته باشند. ❏ تا چه حد شناسخت ابزار و تحقیق مستندساز در این تاثیر گذاری نقش دارند؟ ❏ اگر فیلمساز بخواهد در یک ژانر مشخصی کار کند

سینما برایشان مهم نیست، برای مدیر تلویزیون فرقی نمی‌کند که فردا مدیریت روابط عمومی شرکت نفت را برعهده بگیرد. مشکل اساسی این است که مدیران ما در سمت‌هایشان ثابت نیستند تا بتوانند در مدت زمانی تجربه کسب کنند و بعد از مدتی از تجربه‌هایشان استفاده کنند. تا تجربه کسب می‌کنند عوض می‌شوند و نفر بعدی دوباره باید تجربه کسب کند. من همیشه به بچه‌ها می‌گویم تیتراژ فیلم‌های خارجی را نگاه کنید و تفاوت‌ها را ببینید، این تفاوت‌ها به تحقیق برمی‌گردد. تیتراژ فیلم‌هایی که ما می‌سازیم پر است از اسم و تشکر از نهادها که در نهایت هم از مردم خوب ایران تشکر می‌کنیم. تیتراژهای ما تیتراژهای خفت‌زاری است که به نظر من منعکس کننده خود اثر است.

❏ در خارج از کشور در ساخت مستندهای بلند، برای ساخت تیتراژ هم فیلمنامه‌نویس دارند. آیا شما در مستندهای ایرانی برای تیتراژ‌هایشان فیلمنامه و هدف می‌بینید؟ ❏ نهادهایی که فیلم می‌سازند معمولاً به دو شکل عمل می‌کنند. یا یک برکه کافه دارند به عنوان ایده یا طرح یا اینکه یک کتابچه فلور، کمر مستندسازی پیدا می‌شود که با کانسیپت

The Importance of Research and Knowledge

Farhad Varahram is a well-known figure in the field of documentary filmmaking. As a veteran filmmaker, Varahram has been also active as photographer, producer, researcher and cinematographer. His works have been exhibited in the Anthropology Museum of Paris, Anthropology Museum of Vienna and many other festivals around the world. In our exclusive interview, he expressed his view about the young generation of documentary filmmakers. Varahram believes, “In recent years, the youth have been grown more and more through studying and watching non-Iranian movies”. This experienced filmmaker told, “If a filmmaker wants to work in a certain genre, he should complete his information regarding the tools in that field”. “Unfortunately, research is one of the fundamental parts to documentary film. It should be done in detail and has different stages. Carrying research on location is the most important stage of documentary filmmaking”, Varahram added. He also discussed that it is very important to ask if we have any real producer in the industry of documentary. In Varahram’s view, research and knowledge are very vital tools. “Cinema means taking photo and the criteria must be observed in my view”, he stated. He believed that

وجود دارد. به نظر من مرکز گسترش باید به این مسائل پایان دهد و کمک کند تا سینمای مستند سر و سامان بگیرد.

■ **به نظر شما مرکز گسترش باید سیاستگذار سینمایی مستند باشد یا تولیدکننده آثار؟**

من از سال ۸۴ مرکز گسترش را شناختم. بعد از اینکه از وین برگشتم دوره آقای افریده بود که با این مرکز آشنا شدم. دو سه سال بعد طی اولین همکاری، پروژه‌ای به آن‌ها دادم. به نظر من مرکز گسترش نباید مطلقاً مستندسازی باشد. مرکز گسترش باید مرکزی برای سفارش فیلم باشد و از بالا بردن آثار تولیدات سابقه‌هاش فاصله بگیرد. در جشنواره حقیقت پارسل که بسیار نامیدکننده بود در تمام جشنواره ۵ فیلم خوب دیده نمی‌شد. اما ۷۰-۶۰ فیلمساز در این جشنواره جایزه گرفتند.

ناوانی مالی مجبور هستند چند اسم اضافی را در لیست تیتراژ بنویسند. من سر فیلم «عروسی مقدس» یکسال درگیر این پروژه بودم و بعد از اتمام پروژه ۹۵ درصد مبلغ فیلم را به من به شکل نقدی پرداخت کردند.

■ **یعنی در طول مدت یکسال مطمئن شدید که قرار است از این فیلم پول دریافت کنید؟**

بله. می‌دانید ما چه چیزی برمی‌گرد؟ آینده فیلم‌های ما بعد از ساخته شدن مشخص نیست. تلویزیون اگر از فیلمی خوشش بیاید آن را به بازگانی می‌فروشد یا بعد از پخش فیلم، آن را آرشو می‌کند؛ ولی یک تهیه‌کننده غیرایرانی می‌داند که این فیلم را کجا به نمایش می‌گذارد یا اینکه دقیقاً می‌داند که فروش این فیلم چقدر خواهد بود. ما هیچکدام از این‌ها را نمی‌دانیم. در سینمای مستند، فضای آشفته و نامطمئنی

طرح و تحقیقش جلو برود. من در اروپا دیدم که ۴۰ درصد بودجه فیلم‌ها برای تحقیق کنار گذاشته می‌شود. ۶۰ درصد بودجه را هم برای تولید فیلم اختصاص می‌دهند. همین تحقیق هم باید مراحلی داشته باشد. ما باید مکان‌هایی داشته باشیم که به جوان‌ها فرصت داده شود تا تجربه کسب کنند. اکثر کارگران‌ها خودشان قرار داد می‌بندند و تصمیم می‌گیرند که تهیه‌کننده باشند. در اینصورت کارگردان خواهد بود. وقتی من حق تهیه‌کننده را خودم سردارد. وقتی من تهیه‌کننده می‌گردم به دلیل کمبود دستمزد پول تهیه‌کنندگی را در جیبم می‌گذارم و برای فیلم کمتر هزینه می‌کنم. تهیه‌کنندگانی مثل آقای عطاریور یا رزاق کریمی، کمتر پیدا می‌شوند که از فیلمسازی دفاع کنند. در همه جای دنیا تهیه‌کننده نفر اول است و کارگران نفر دوم. این روزها به دلیل ضعف شدید مدیریتی است که کارگران سالاری به وجود آمده. عمده‌ای در حال حاضر خواهان حذف تهیه‌کننده هستند درحالی‌که یک تهیه‌کننده خوب هم می‌تواند پول بیشتری بدهد و هم می‌تواند کمک کند که فیلم بهتری ساخته شود.

■ **مناصفانه دیدم که مستندهای ۳۰ دقیقه‌ای با بودجه‌های زیاد و ۱۲ میلیونی ساخته شده‌اند. از کجا می‌توان فهمید که باید برای یک فیلم چقدر بودجه هزینه کرد؟**

۱۲ میلیون که خیلی خوب است. ببینید از بودجه می‌توان به مدیریت رسید و از مدیریت به بودجه. تمام این‌ها با یکدیگر در ارتباط هستند. سوالی که خیلی از ما فیلمسازها می‌پرسند این است که هزینه یک مستند ۳۰ دقیقه‌ای چقدر می‌شود؟ مثل این‌ها می‌ماند که بدون در نظر گرفتن متر از یک ساختمان یک معمار بپرسد هزینه ساخت یک ساختمان از طبقه چقدر تمام می‌شود؛ هزینه تولید از تعداد روزها و وسایل X امکانات و مونتاز و صداگذاری و... به دست می‌آید پس باید عوامل موثر را برای به دست آوردن هزینه محاسبه کرد. اکثر گروه‌ها به دلیل

در جشنواره حقیقت پارسل که بسیار نامیدکننده بود در تمام جشنواره ۵ فیلم خوب دیده نمی‌شد، اما ۷۰-۶۰ فیلمساز در این جشنواره جایزه گرفتند

باید اطلاعاتش را در رابطه با ابزار آن حوزه کامل کند. مگر می‌شود که فیلساز نیز را نشناسد و فیلم بسازد؟ در گذشته ورود به دنیای فیلمسازی سخت‌تر بود، اما در حال حاضر که ویدئو آمده، بحث لنزشناسی، اندازه‌های لنز و زیبایی‌شناسی تا حدودی کنار گذاشته شده است. همه می‌گویند که تحقیق مشکل است اما مگر تحقیق جزو فیلم نیست؟ مناصفانه در سینمای مستند تحقیق از ارکان اساسی است البته باید گفت هر تحقیقی هم تحقیق نیست. تحقیق باید به شکل تفصیلی باشد. تحقیق ذاتاً یک سری اطلاعات کلی است اما اینکه در آن به دنبال چه مفهومی باشیم مهم است. تحقیق مراحل مختلفی دارد و مراحلی که در سینمای مستند اهمیت زیادی دارد تحقیق درباره لوکیشن است.

■ **در حال حاضر وقتی با مستندسازهای جوان صحبت می‌کنیم از این موضوع گلایه می‌کنند که سفارش‌دهنده یا تهیه‌کننده کار به تحقیق اهمیت زیادی نمی‌دهد. شما با توجه به تجربه‌ای که دارید فکر می‌کنید می‌توان نسبت به مشخص شدن جایگاه تحقیق در بین مستندسازها اقدام بود؟**

اولاً فکر می‌کردیم که مشکل از مستندساز است. بعد به این سؤال رسیدیم که آیا در سینمای مستند، تهیه‌کننده واقعی داریم یا نه. من در یکی از مصاحبه‌هایم گفته بودم که تهیه‌کنندگان ما انگشت شمارند. افرادی هم به نام تهیه‌کننده وجود دارند. حق‌العمل کار هستند. این صحبت در آن زمان به خیلی‌ها بر خورد. به نظر من تهیه‌کننده‌های که یک جنس را A ریال بخرد و B ریال بفروشد و مابه تفاوت آن را برای خانواده‌اش کنار بگذارد، تهیه‌کننده نیست. تهیه‌کننده‌های که کار آماده را از کارگران می‌خرد تهیه‌کننده نیست. بعد از مدتی فهمیدیم که مشکل از تهیه‌کننده است. بیشتر مشکل از مدیریت سینمای مستند است. اکثر مدیران سینمای مستند درگیر مستند نیستند. مدیران کمی دانسته‌ایم که خودشان در زمینه مستندسازی تجربه داشته‌اند. مدیران ما

اختصاص بودجه برای تحقیق

بارها پیشنهادهایی داده‌ایم که برای تحقیق، بودجه بیشتری در اختیار مستندسازان قرار دهند. کارکردانی مثل من که مستأجر است چطور می‌تواند شش ماه روی یک فیلم وقت بگذارد؟ آن هم در شرایطی که ممکن است فیلمش تایید نشود. بارها شده که ایده فیلمی که امسال اکران نشده و برای سال بعد مانده، دزدیده شده. به نظر من سرمایه‌گذاری روی تحقیق، از هدر رفتن هزینه‌ها در طول پروژه جلوگیری می‌کند.

فیلم یعنی تصویر تاثیرگذار

سینما یعنی عکاسی کردن و به نظر من باید ضوابط آن رعایت شود. برعکس خیلی از دوستان که می‌گویند همه می‌توانند فیلم بسازند و هر چیزی که ضبط شود فیلم است، من معتقدم هر چیزی که ضبط شود تصویر است و نمی‌شود صرفاً آن را سینما نامید. وقتی نام سینما می‌گیرد که تاثیرگذار باشد. در چند سال اخیر به دلیل اطلاعات بیشتر و دیدن فیلم‌های غیرایرانی، سینماگران جوان ما به این مسئله بیشتر اهمیت می‌دهند.

سیاسی اقتصادی

■ آقای ژنرال
 ■ کارگردان: احسان اصغرزاده
 ■ درباره فیلم: مستند «جناب ژنرال» به کارگردانی سید احسان اصغرزاده درباره عملکرد یکی از فرماندهان ارتش سوریه و گروه تحت رهبری اوست که برای پاکسازی یک اردوگاه فلسطینی در سوریه اعزام شده‌اند.

سوریه از نگاه ژنرال

چگونگی تولید مستند آقای ژنرال به روایت احسان اصغرزاده

آقای ژنرال مستندی درباره یکی از عملیات‌های پاکسازی در اطراف شهر دمشق در سوریه است که در جریان آن یک گروه از ارتش سوریه به فرماندهی آقای ژنرال به دستگیری تروریست‌ها و پاکسازی یکی از مناطق این کشور می‌پردازد. این مستند ۳۰ دقیقه‌ای ساختاری کاملاً مستندگونه داشته و همانند کارهای روایی نقطه شروع و پایان مشخصی دارد که در آن گروه تا پایان با این گروه از ارتش سوریه همراه می‌شوند و از این عملیات به طور کامل تصویربرداری می‌کنند. به دلیل شرایط نظامی حاکم در سوریه تولید این مستند بسیار دشوار بود. هر چند مرحله تصویربرداری آن زیاد طول نکشید و ظرف یک هفته تمام شد اما مقدمات و پیش تولید فیلم زمان زیادی برد. دریافت مجوزهای لازم برای تصویربرداری کار زمان‌بر و پیچیده‌ای بود، از سوی دیگر حدود ۲۰ روز هم صبر کردیم تا این عملیات اتفاق بیفتد و بتوانیم با گروه همراهی کنیم. به هر حال در مناطقی که درگیر جنگ است نمی‌توان خیلی برنامه‌ریزی و پیش‌بینی دقیقی داشت و تولید این فیلم نیز به همین دلیل دشوار بود. این مستند برای افرادی که مسائل سوریه را دنبال می‌کنند بسیار جذاب خواهد بود. این فیلم تاکنون چندین بار از تلویزیون پخش شده که اتفاقاً بازتاب خوبی هم داشته و بسیاری آن را پسندیده‌اند. فیلم درباره مسائل سوریه روشنگری می‌کند و هر مخاطبی که به دنبال کسب اطلاع و آگاهی از مسائل این کشور است می‌تواند با آن همراه شود. مستند آقای ژنرال فقط روایت ارتش سوریه نیست و مردم هم در آن حضوری فعال دارند. فیلم نشان می‌دهد که مردم سوریه پای کشورشان ایستاده‌اند و ارتش این کشور نیز کاملاً با هم یگدل بوده و با وحدت پیش می‌روند.

واقعی‌ترین فیلم درباره شهید باقری

حسین مهدویان که مستند «آخرین روزهای زمستان» را با موضوع زندگی شهید حسن باقری ساخته است می‌گوید نزدیکان این شهید از جمله همسر و مادر او معتقدند این فیلم واقعی‌ترین اثری است که درباره شهید باقری ساخته شده

mshayeste84@gmail.com

ممد صادق شایسته

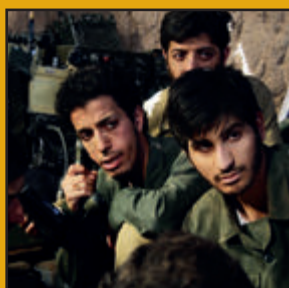
ساخت مستندهایی درباره زندگی شهدای هست سال دفاع مقدس کار سختی است. نه از آن جهت که اطلاعاتی وجود ندارد یا جذابیت کافی ندارند بلکه به خاطر عدم خلاقیت در ساخت چنین کارهایی از سوی مستندسازان. اما داستان «آخرین روزهای زمستان» کمی متفاوت است. کارگردان جوان این مجموعه مستند راه جدیدی برای روایت اثرش خلق کرده، راهی که در نهایت باعث شد مخاطب با هیجان به دیدن زندگی شهید حسن باقری آن هم از دریچه یک مستند داستانی بنشینند. با محمد حسین مهدویان کارگردان این مجموعه گپ و گفتی درباره شیوه متفاوت او برای روایت «آخرین روزهای زمستان» زده‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

■ در ژانر مستند-داستانی مرز بسیار باریکی بین مستند بودن کار و داستانی شدن اثر هست. حالا شما داستان یک سردار شهید را تعریف می‌کنید که می‌دانید قطعاً زیر ذره‌بین هم خواهید رفت، در این کار چقدر و چگونه توازن را بین وجه مستند و داستانی بودن کار برقرار کردید؟
 خیلی‌ها به من می‌گویند که فیلم شما مستند نیست در حالی که فیلم بنده خیلی بیشتر از بقیه کارها به مستند نزدیک است. مثلاً پارسال یکی از دوستان ما که قبلاً هم با او سابقه همکاری هم داشتیم، داور جشنواره فیلم مستند فجر بود، شب قبل اختتامیه با حالت کنایه به من گفت: «این فیلم را اگر به جشنواره داستانی می‌پردی خیلی بیشتر می‌توانستی جایزه بگیرد تا بخش مستند!» در این مدت خیلی از این دست حرف‌ها شنیدم. چند سال پیش روی پایان‌نامه‌های کار کردم که راجع به درام-مستند بود و همین قضیه باعث علاقه‌ام به ساخت درام مستند شد. درام-مستند زیر ژانری در بخش مستند است که در گذشته بحث و چالش‌های فراوانی در خصوص آن انجام شده و ما بی‌خبریم. بسیاری از مستندهای ساخته شده در دنیا درام-مستند هستند، اصلاً این درام-مستندها بودند در ده نود بین سینمای مستند و مخاطب آشتی برقرار کردند

■ یکی از مهم‌ترین مقوله‌ها در سینمای داستانی بلند و حتی سینمای مستند بحث انتخاب اسم اثر است، چه اتفاقی افتاد که اسم این مجموعه شد «آخرین روزهای زمستان»؟
 خیلی فکر کردیم که چه اسمی برای این مجموعه بگذاریم، چون موضوعات مختلفی در آن مطرح می‌شود و یک لحن تقدیری هم در فیلم وجود دارد که خیلی به موضوع زمان می‌پردازد. وقتی می‌خواستیم نوشتن داستان این مجموعه را شروع کنیم به تولد زود هنگام حسن باقری و اینکه کسی منتظر به دنیا آمدنش نبود رسیدیم. به نظر رسید تولد حسن باقری در آن شرایط زمانی خاص برای زندگی و سرنوشت‌اش خیلی تعیین‌کننده بود. او در روزهای آخر زمستان به دنیا آمد در حالی که قرار بود در بهار به دنیا بیاید. ما هم تعبیری استعاره‌ای از زود به دنیا آمدن او کردیم، چون زمانی به دنیا آمد که می‌توانست به انقلاب اسلامی کمک کند. تعبیر دیگری که از اسم «آخرین روزهای زمستان» داشتیم پایان یک دوره سرد و تاریک است. بیشتر موضوع قصه ما مربوط به سال اول انقلاب و شکوفایی حسن باقری است، به نظر ما اگر انقلابی پدید نمی‌آمد حسن باقری یک آدم معمولی باقی می‌ماند و هیچ وقت این استعدادی که در وجودش بود کشف نمی‌شد.

The Last Days of Winter

Hassein Mahdavian made this documentary on the subject of Shahid Hasan Bagheri's life. It is the most realistic film about this martyr's life, saying his mother and wife. It is too difficult to make documentaries about the martyrs' lives. It is not because of lack of information or attraction, but it is due to the lack of creativity in making such documentaries. The same repetition in structure and narration type caused the audience to be deprived of any excitement and interest. But "The Last Days of Winhter" is a little bit different. The young director of this film has found a new way to narrate his story; a way that can create excitement in the audience to follow the story of Shahid Bagheri's life to the end. The main part of our story belongs to the first year of revolution. Mahdavian says, "If there were no revolution, Hasan Bagheri would remain an ordinary man without his talent being ever discovered". He believes that filmmakers should put even more effort into making the audience believe the story and mentions applying the form and structure of documentary film in docu-drama. "Docu-drama has faced with serious theoretical challenges about the extent and boundary of using drama and documentary", Mahdavian explained. He also emphasized, "This film is strongly based on documentary research". In his view, television is the medium through which documentaries should be shown.

و از سال ۲۰۰۰ با بعد هم توانستند به عنوان پرتولیدترین کارهای مستند در اروپا و آمریکا عرض اندام کنند.

بهره‌گیری از این ژانر که خیلی در ایران ریسک نبود؟
 درام- مستند چالش‌های نظری جدی‌ای را درمورد حد و مرز استفاده از درام و واقعیت به خود دیده است، اصلا واقعیت چیست؟ و چقدر در سینما مستند جا دارد؟ از این پرسش‌ها در بحث مستند زیاد است که برای پاسخگویی به آن‌ها وقت ميسوسوی نیاز داریم. ولی این صحبت‌ها را می‌کنم چون مطالعه زیادی درباره تمام فکت‌ها و اصلاحات سینمای مستند داشته‌ام. حتی در مورد روند سینمای مستند از ابتدا تا الان تحقیقات زیادی کرده‌ام. دغدغه و نگرانی ما، فدا شدن واقعیت در سینمای مستند است! اما در «آخرین روزهای زمستان» سعی کردم از این دغدغه و نگرانی دور شوم و نتیجه‌اش این شد که دوستان و خویشاوندانی که شهید باقری را درک کردند و شناختند به من گفتند که این کار واقعی‌ترین فیلمی بود که می‌شد درباره او ساخت.

وقتی مستند را می‌بینیم حس می‌کنیم که آقای مهدویان خیلی دوست داشته نزدیک به فضای روایتی «روایت فتح» شود. فکر می‌کنم استفاده از صدای سید محمد آوینی یا تصویربرداری با دوربین ۱۶ میلی‌متری هم برای همین قضیه بود. چرا به این سمت و سو رفتید؟
 ما باید در سینمای مستند باورپذیری را افزایش بدهیم. کاری که درام-مستند به بهترین شکل آن را انجام می‌دهد. بی بی سی، سال ۲۰۰۵ فیلمی به نام «قدم زدن با هیولاها» تولید کرد. فیلمی راجع به موجوداتی که میلیون‌ها سال قبل زندگی می‌کردند. همه قسمت‌های آن انیمیشن است اما کاملا به سبک مستندهای حیات وحش ساخته شده. مثلا وقتی که یک دایناسوری داخل آب می‌پرید، قطرات آب روی لنز دوربین می‌پاشید یا مثلا در شب چشم دایناسورها برق می‌زند. یکی از نکات مهم در درام-مستند همین استفاده از فرم و ساختار سینمای مستند است، این بستگی به نوع فیلم دارد که به چه شکل از آن استفاده شود. حالا من فیلمی در ژانر دفاع مقدس می‌سازم، خب به نظرم بهترین روایتی که می‌توانست حس درست را به مخاطب انتقال دهد استفاده از شیوه «روایت فتح» بود.

نکته جالب انتخاب مهدی زمین‌پرداز به عنوان بازیگر

است که وجه جالبی از نظر شباهت به حسن باقری دارد.
 یکی از چالش‌های من انتخاب بازیگر برای شخصیت حسن باقری بود که می‌بایست هم از شباهت نسبی به این شهید برخوردار می‌بود و هم توان بازی به جای چنین شخصیتی را می‌داشت. چون بازیگری در این نوع فیلم‌ها به مراتب سخت‌تر از بازی کردن در فیلم‌های داستانی است. در کارهای داستانی معیاری برای مقایسه شخصیت خیالی موجود در فیلمنامه وجود ندارد و شخصیت ساخته شده ملاک است ولی در چنین کاری ما یک شخصیت حقیقی داریم. با این حال مهدی زمین‌پرداز خیلی دقیق بازی کرد. خیلی‌ها بازی او را ندیدند چون اول فیلم مستند است و ثانیا وقتی تماشاگر این فیلم را می‌بیند باور می‌کند که این شخص حسن باقری است. این باورپذیری به قدری خوب بود که مهدی زمین‌پرداز در این بین گم شد.

نکته‌ای که در سینمای مستند و کلاد در سینمای ایران به آن توجه نمی‌شود، بحث فیلمنامه است. عموما وقتی فیلمنامه‌ها تا بخواهد جلوی دوربین برود بسیار مورد تغییر قرار می‌گیرد. فیلمنامه ساخته شده درام مستندی مثل «آخرین روزهای زمستان» چه قدر با همان فیلمنامه اول تفاوت دارد؟

این موضوع باید اندازه‌گیری دقیقی شود. ولی حدود ۹۸ درصد فیلمنامه اولیه را اجرا کردیم، ما واقعا فرصت خطا کردن نداشتیم، چون بودجه بالایی در حدود ۶۵۰ میلیون تومان صرف این کار شد که البته در برابر این ۱۰ قسمت که پر است از صحنه‌ها و جلوه‌های جنگی بودجه زیادی نیست، ولی برای مستندسازی در ایران بودجه بالایی محسوب می‌شود. قصد ما این بود که این مجموعه با یک سریال «الف» مقایسه شود. ما کاری را در سینمای مستند انجام دادیم که نیاز به یک بودجه عظیم داشت ولی با ۵۰۰، ۶۰۰ میلیون تومان آن را جمع کردیم، چون کسی قبول نمی‌کند برای ساخت یک فیلم مستند ۱ میلیارد خرج کند. همین امر باعث شد که روی فیلمنامه دقت زیادی داشته باشم. به هر حال وقتی می‌توانیم در مرحله فیلمنامه با جلسات فکری منظم، کار را با مخارج کم به پایان برسانیم، چرا با ریخت و پاش و بی‌برنامگی پولی را حیف و میل کنیم؟

دینی و آیینی

■ شما چه کسی هستید؟
 ■ کارگردان: وحید چاووش
 ■ درباره فیلم: این مستند در قالب ۱۲ اپیزود با موضوعات و شخصیت‌هایی مستقل، گوشه‌هایی از بزرگترین راهپیمایی جهان اسلام را که ویژگی‌های منحصر به فردی نیز دارد، به تصویر می‌کشد. این راهپیمایی هر ساله در عراق انجام می‌شود.

فادمان سیدالشهداء

وحید چاووش با ساخت مستند ۹۵ دقیقه‌ای «شما چه کسی هستید»، درصدد به تصویر کشیدن اینار و از خودگذشتگی مسلمانان در بستر راهپیمایی بزرگی است که در ایام اربعین سیدالشهداء(ع) هر ساله در عراق انجام می‌شود. در این فیلم نشان داده می‌شود که چگونه مردم در مقابل هم ایثار کرده و خودشان را خادم سیدالشهداء(ع) می‌دانند. این مستند اپیزودیک دوازده موضوع و شخصیت مستقل را روایت می‌کند؛ اپیزودهایی که تعدادی از آن‌ها موضوعی است و برخی، شخصیت‌محور؛ اما در نهایت همه اپیزودها با هم ارتباط معنایی دارند. تولید این مستند ۹ ماه به طول انجامیده و تصویربرداری آن نیز از ناصریه عراق در ۵۰۰ کیلومتری کربلا آغاز شده و تا نزدیکی‌های شهر کربلا ادامه داشته است.

از نگاه کارگردان

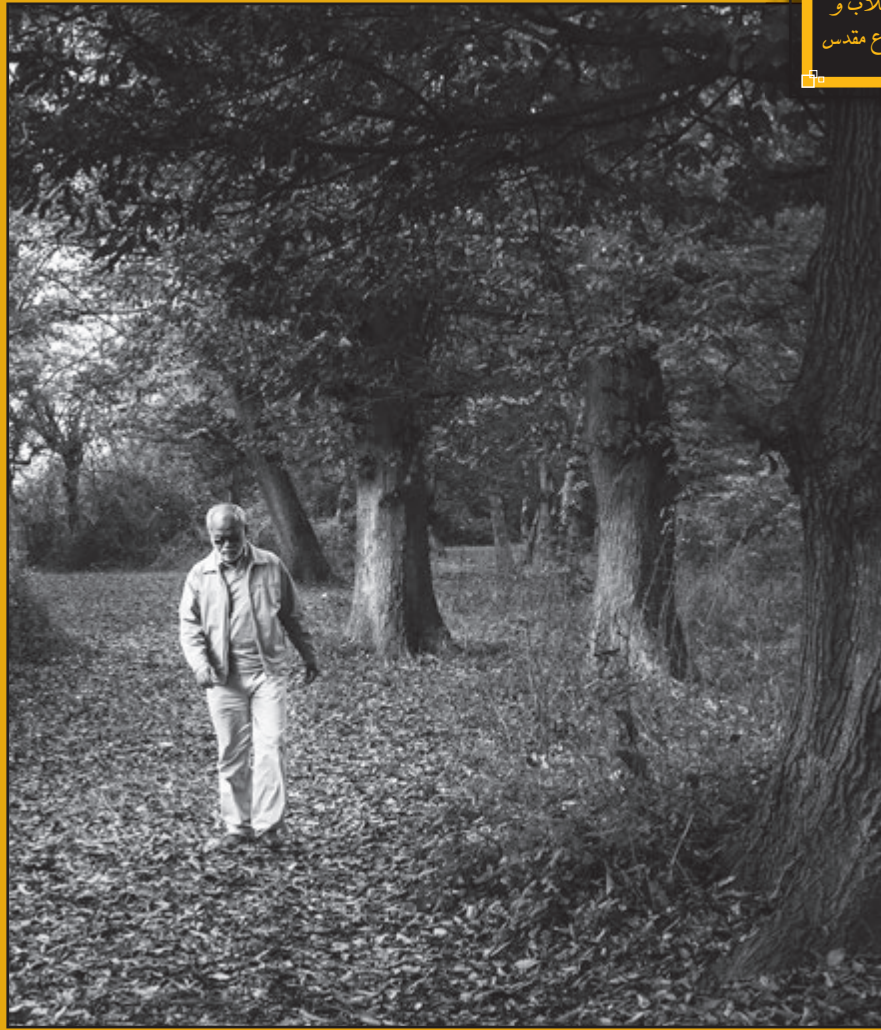
گردهمایی ۷۱ میلیون نفری

با مستند «شما چه کسی هستید؟» تنها قطره‌ای از اقیانوس عشق و ایثار به حضرت سیدالشهداء(ع) را به بهانه راهپیمایی بزرگ اربعین حسینی نشان می‌دهم. این گردهمایی ۱۷ میلیون نفری از لحاظ جمعیتی بزرگترین راهپیمایی جهان است و از لحاظ سیاسی و مذهبی به نوعی مانور شیعیان جهان اسلام به حساب می‌آید. انتخاب عنوان «شما چه کسی هستید؟» برای این مستند استعاره از آن است که ببینند با تماشای این فیلم خودش را در آیین ژانرین می‌بینند و متوجه می‌شود که چقدر دینش را به اهل بیت ادا کرده.

Truth of a Generation

Abbas Amini is a 31-year-old documentary filmmaker, from Abadan, living in Tehran. The subject of his recent documentary is also someone from Abadan who's living in Tehran now: Haj Abdollah Nourani. He allowed Amini to make the documentary of his life under one condition: not only his words, but also the unsaid words of a generation, who experienced the war, should be told.

تصویری از زندگی امروز یک جانباز

حاج عبدالله نورانی به یک شرط اجازه داده همشهری‌اش عباس امینی مستند زندگی او را بسازد و آن این که در فیلم حرف‌های یک نسل از آدم‌های جنگ گفته شود و نه فقط او. با این حال محور اصلی «نباید گریه کنی مادر» حاج عبدالله نورانی است

محمّد صادق شایسته

mshayeste84@gmail.com

عباس امینی مستندساز ۳۱ ساله آبادانی است و ساکن تهران. داستان وقتی جالب‌تر می‌شود که بدانید که سوژه مستند جدید او هم آبادانی است و ساکن تهران. اما این تنها نکته جذاب مستند «نباید گریه کنی مادر» نیست. در ساخت این مستند که به زندگی رزمنده جانباز عبدالله نورانی می‌پردازد اتفاقات جالبی افتاده است که جالب‌ترینش شرط نورانی برای ساخت این مستند است که البته امینی ناخواسته نتوانسته در نهایت این شرط را عملی کند. روایت ساخت این مستند از زبان کارگردان را در ادامه بخوانید.

شيفته بوديم اما نه در ساخت فيلم

برخلاف بسیاری از کارگردانان که سعی می‌کنند خیلی حس به سوژه‌ای که به می‌پردازند نداشته باشند؛ ولی امینی کاملاً علاقه‌مند و شیفته حاج عبدالله شده و آن را کتمان نمی‌کند: «سوع برخورد و منش و روش زندگی این آدم به گونه‌ای بود که پس از پایان فیلمبرداری همه ما به نوعی شیفته او شده بودیم.» با این حال امینی معتقد است تمام تلاشش را کرده که این علاقه و ارادت باعث انحراف در پرداخت سوژه نشود: «تا جایی که توانستیم سعی کردیم از احساس‌گرایی در پرداختن به سوژه دوری کنیم، ما فقط از یک سوم کل تصاویری که برای ساخت فیلم گرفته شد استفاده کردیم. به این دلیل هم از یک سوم استفاده شد که صحنه‌هایی در کل فیلمبرداری اتفاق افتاد که اگر می‌خواستیم از آن‌ها در فیلم استفاده کنیم احتمالاً به همین احساس‌گرایی متهم می‌شدیم.»

دوری از خود تعریفی!

تصویربرداری این مستند تقریباً سی جلسه طول کشیده ولی امینی و تیمش در این سی جلسه دائماً پیش حاج عبدالله نورانی نبوده‌اند. این رزمنده که زمانی از فرماندهان جنگ هم بوده به دلیل درد چشمانش نمی‌توانسته مدام با تیم سازنده باشد. از طرفی این درد شیمیایی بودن نه تنها چشمانش را بلکه اعصاب تمام بدنش را تحت تأثیر منفی خود قرار داده که این باعث می‌شد زود خسته شود. حاج عبدالله مشکل بینایی‌اش تقریباً شدید است و گاهی ما را دور و اطرافش حس نمی‌کرد به همین دلیل هم خیلی جاها فکر می‌کند دوربین خاموش است اما دوربین در حال ضبط صحبت‌های اوست بی‌آنکه خودش بداند و متوجه شود. بعدها که فیلم را دید با خنده به من گفت قولت را شکستی، قرار بود فیلم درباره من نباشد ولی از نتیجه کار به یک علت خیلی راضی نبود چون دلش می‌خواست این فیلم به خیلی از بچه‌های جانباز دیگر کمک کند و فقط تصویر او نباشد.»

تلاش برای دوری از کلیشه‌های مرسوم

انقلاب و جنگ دو شاخصه خیلی مهم حاج عبدالله بوده که امینی سعی کرده از این دو کمی دوری کند: «به هر حال بسیاری از فرماندهان جنگ از نظر فعالیت‌های جنگی نقاط مشترک زیادی دارند و تقریباً کارهای که فرماندهان جنگ در مقاطع گوناگون کرده‌اند شباهت‌های زیادی به هم دارد و فقط منش‌های شخصی آن‌هاست که هر کدام از آن‌ها خاص می‌کند. به همین دلیل سعی کردیم کمی از آن حاج عبدالله دوره جنگ فاصله بگیریم و او را در دنیای امروز نشان دهیم و دغدغه‌ها و مشکلات امروز او را به تصویر بکشیم تا به سراغ باز کردن خاطرات گذشته او برویم. کاری که بسیاری از مستندهای مشابه در سال‌های اخیر می‌کنند و نمی‌خواستیم خیلی شبیه آن‌ها شویم. فکر کردیم جزئیات زندگی او قطعاً برای مخاطب هم جذاب‌تر خواهد بود.»

نگاهی به زندگی امروز یک جانباز

دو سه سال پیش خبری در روزنامه‌ها به چاپ رسید با این مضمون که یکی از جانبازان جنگ که مشکل بینایی داشته به بیمارستان رجوع می‌کند اما بیمارستان او را پذیرش نمی‌کند. امینی این خبر را می‌خواند و مدتی بعد یک روز موضوع را با تهیه‌کننده‌های مطرح می‌کند و آن تهیه‌کننده هم پیشنهاد می‌دهد راجع به این جانباز مستندی تهیه شود. به این ترتیب امینی می‌شود کارگردان و محمد داودی هم می‌شود تهیه‌کننده مستند «نباید گریه کنی مادر». اما رساندن این ایده به مرحله اجرا کار سخت و دشواری بوده است. امینی در این خصوص می‌گوید: «حدوداً یک سال طول کشید تا ما توانستیم حاج عبدالله را راضی کنیم که جلوی دوربین بیاید و او هم به این شرط قبول کرد جلوی دوربین بیاید که این فیلم پرتره او نباشد بلکه به گونه‌ای ساخته شود که در آن حرف‌های یک نسل از آدم‌های جنگ گفته شود.»

سربازی از زبان بزرگان

مستند ما همه سربازیم تاریخچه خدمت سربازی در کشور را روایت می‌کند. قربان پور از ویژگی‌های مستندش گفته است

عرفان ملالی

jalali.se@gmail.com

مهدی قربان پور در مستند «ما همه سربازیم» تاریخ خدمت سربازی از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۵۷ در ایران یعنی پنج دهه از تاریخ سربازی در کشور را روایت می‌کند. قربان پور برای این مستند ساختاری گفتگو محور انتخاب کرده. او در این باره می‌گوید: «ساختار این فیلم گفت و گو محور است و در آن برخی از شخصیت‌های تاریخی دوران سربازی خود - که در واقع بخش مهمی از تاریخ کشور از پهلوی اول تا ابتدای انقلاب اسلامی است - را روایت می‌کنند.» فهرست کسانی هم که در این باره با آنها مصاحبه شده جالب است: «در این فیلم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به بیان خاطرات خود از دوران سربازی و وقایع سال ۴۲ کشور می‌پردازد و با شخصیت‌هایی چون هوشنگ گلمکانی و تیمسار ملاحیدر درباره سربازان سپاه دانش و وقایع انقلاب ۵۷ و فرار سربازان از خدمت زیر پرچم گفت و گو شده است. همچنین حاج نبی نصیری نیز به عنوان فردی که دوران سربازی‌اش را ۸۰ سال پیش در دوران رضا شاه گذرانده با حضور در محل خدمتش یعنی کاخ گلستان خاطراتش را بازگو می‌کند.»

مستند علمی، زیست محیطی

حیات جانوران در فلات مرکزی ایران

مستند «حیات در بیابان» تنوع زیستی و حیات جانوری فلات مرکزی ایران را به تصویر کشیده. امیری از این فیلم می‌گوید

«حیات در بیابان» ساخته فتح‌اله امیری به تنوع حیات جانوری پناهگاه حیات وحش عباس‌آباد در شهرستان نایین می‌پردازد. این سرزمین با وسعت حدود ۴۰۰ هزار هکتار دارای تنوع کم‌نظیری از گونه‌های جانوری مناطق بیابانی و نیمه بیابانی فلات مرکزی ایران است که همچنین تنوع خوب و گسترده‌ای هم از گربه‌سانان و سگ‌سانان دارد. امیری درباره ویژگی‌های فیلمش می‌گوید: «مهمترین مشخصه مستند «حیات در بیابان» این است که تنوع زیستی بسیار مهمی را نشان می‌دهد، در این فیلم از تمامی سگ‌سانان ایرانی و همچنین چهار نوع از گربه‌سانان تصویر گرفته شده است. به نظرم اینکه توانسته‌ام تا این اندازه به حیوانات نزدیک شوم در نوع خودش یک رکورد محسوب می‌شود.»

مستند قوم‌شناسی

■ در قلب سیستان
■ کارگردان: محمد عبدی‌زاده
■ درباره فیلم: «شهر سوخته» بقایای دولت شهری باستانی در ایران با تمدنی پنج هزار ساله است که در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان واقع شده است. «در قلب سیستان» نگاهی دقیق به این شهر باستانی دارد.

پیشرفته‌ترین شهر باستانی جهان

محمد عبدی‌زاده

به نظرم مستند ماندگارترین گونه‌های روایتی است و از سویی مستند تاریخی را باید وجدان یک ملت دانست که تاریخ کشور را حفظ و روایت می‌کند. بنابراین تصویرگری تمدن و تاریخی که برای نسل امروز ناشناخته مانده وظیفه ما مستندسازان است. «در قلب سیستان» در همین راستا ساخته شده تا روایتگر شهری باستانی در ایران برای مردمی باشد که امروزه کمتر از عظمت آن اطلاع دارند. شهر سوخته با تمدنی پنج هزار ساله یکی از پیشرفته‌ترین شهرهای جهان در زمان خود بوده به‌گونه‌ای که در آن زمان در این شهر جراحی‌های بسیار پیشرفته پزشکی همچون جراحی مغز و جمجمه انجام می‌شده و یا از چشم مصنوعی استفاده می‌کرده‌اند. از سوی دیگر مردم این شهر بسیار صلح دوست بوده و هیچ گونه تجهیزات جنگی هم نداشتند. با این همه تمامی این یافته‌هایی که تاکنون باستان‌شناسان از این شهر به‌دست آورده‌اند تنها ۱۰ درصد از حقایق این شهر را دربرمی‌گیرد و هنوز نود درصد این شهر زیر خاک است. این مستند سعی دارد تا در ۷۲ دقیقه حقایق از این شهر باستانی را آشکار کند که در این راه با چندین باستان‌شناس و پژوهشگر تاریخی نیز گفت و گو شده است.

Don't Lose Your Chance to Watch the Best!

Here, you can follow our suggested documentary films for watching the above sections. The following are recommended 'Champ of the camp' directed by Mahmoud Kaabour, 'Salma' by Kim Longinotto & 'Knowledge Is Light' Noémie De Pas. And if you are interested enough in watching short films, we recommend you take time to watch 'Children of Sodom' by York-Fabian Raabe, 'For Me the Sun Never Sets' by Mina Rad. Among the above, there are two films selected because of their interesting theme: first, 'Knowledge Is Light' showing colonial schools in which children learned to count, read and write in French, without reference to their language or their culture. And the second one is a film from the UK; 'Salma' that unfolds the story of Muslim Tamil poet Salma, a luminous artist.

aida.tadayon@gmail.com

آیدا تدین

نیمه بلند

تیغ دانش بر سر یک ملت
 علم روشنایی است / فرانسه ۲۰۱۳

«علم روشنایی است» مستندی ۶۲ دقیقه‌ای است که نثومی دوپا کارگردانی آن را به انجام رسانده است. این مستند درباره جریان‌های تحمیلی است که در سال ۱۹۱۷ در آفریقای غربی شروع به شکل‌گیری کرد. عده‌ای از کارشناسان وقت به این نتیجه رسیدند که مدارس مستعمراتی بهترین فرصت برای یکسان‌سازی جمعیتی هستند. به این ترتیب بود که کودکان آن زمان مجبور شدند در مدارس حاضر شوند که در آنجا یاد می‌گرفتند چگونه به زبان فرانسه بخوانند و بنویسند و حساب کنند، بی آن که به زبان و فرهنگ مادری‌شان اشاره‌ای شود.

شفیله

به احترام شاعر بزرگ
 سلما / انگلستان ۲۰۱۳

مستند نود دقیقه‌ای «سلما» را کیم لانگینوتو نویسنده‌ی و کارگردانی کرده است. این اثر بلند درباره سلما، شاعر مسلمان تامیلی است؛ هنرمندی درخشان که با خانواده‌اش به مبارزه برخاست تا امروز به یکی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین چهره‌های ادبی زن در جنوب هندوستان بدل شود. لانگینوتو در مستند اخیر خود توانسته با تصویرسازی‌های زیبا و خاطره‌انگیز بر اهمیت این شاعر معاصر تأکید ورزد و داستان سربه‌مهر زندگی‌اش را در برابر دیدگان تماشاگر قرار دهد.

نمایش ویژه

قصه امید و استعداد در اردوگاه کار
 قهرمان کمپ / امارات متحده عربی - قطر - لبنان ۲۰۱۳

این مستند ۷۵ دقیقه‌ای محصول مشترک سه کشور قطر، لبنان و امارات متحده عربی است. محمود کابور، در مقام کارگردان و نویسنده این اثر به سراغ موضوع جنگ‌های برانگیز اردوگاه‌های کار در امارات متحده عربی رفته و توانسته برای نخستین بار چنین مضمون جنگ‌آمیزی را در یک اثر سینمایی بلند به تصویر بکشد. «قهرمان کمپ»، روایتی از قصه امید و استعداد در اردوگاه‌های کار دویی است. کابور پیش از این کارگردانی فیلمی تحت عنوان «اسامه بودن / ۲۰۰۴» را در کارنامه کاری خود به ثبت رسانده است.

فیلم‌های کوتاه

یک روز با کودکان بی سرپناه

چچه‌های سودوم / آلمان ۲۰۱۳

«چچه‌های سودوم» یک روز از زندگی دو دوست به نام‌های «اوکو» و «کوجو» را به تصویر می‌کشد که در میان سی هزار کودک خیابانی دیگر در پایتخت غنا روزگار خود را سپری می‌کنند. یورک-فابین راب، کارگردان این مستند ۱۵ دقیقه‌ای کودکان بی سرپناهی را دنبال می‌کند که روز خود را در میان زباله‌های برقی شهر آکرا می‌گذرانند و در میان فقر و نداری و سرنوشتی اجباری دست و پا می‌زنند که محکوم به از سر گذراندن آن هستند.

نور زندگی در رگ امید جاریست

برای من خورشید هرگز غروب نمی‌کند / فرانسه ۲۰۱۲

این مستند ۲۹ دقیقه‌ای به ماجرای زندگی شجاعانه فردی به نام حمید می‌پردازد. او که حالا ۵۶ سال دارد و یک تعمیرکار خیره‌است، در سن سی‌سالگی و درست زمانی که در پاریس مشغول تحصیل در رشته معماری بود، بینایی خود را به طرز بسیار تازکی از دست داد. پیشه‌ی او تعمیر ماشین‌های بریل در مدارس ویژه نابینایان، سازمان‌ها و موزه‌هاست. مینا راد کارگردانی، نویسنده‌ی و فیلمبردار این مستند تأثیرگذار را به انجام رسانده است.

Don't Lose Your Chance to Watch the Best!

For the sections of Our Universe, Common Heritage and Portrait, there is a spectacular selection as the following: 'Revolution' directed by Rob Stewart and 'Beginnings' directed by Somnur Vardar and 'Casting By' directed by Tom Donahue. But if you are more curious to watch the full-length movies, you can have these two choices: 'The Act of Killing' directed by Joshua Oppenheimer and 'Gulabi Gang' directed by Kief Nishtha Jain. In the end, we recommend you to watch the film, 'Gulabi Gang', which shows a revolution among the poorest of the poor. Also, there is another film, named 'Casting By' that depicts personal narratives from great actors and directors – including Martin Scorsese, Woody Allen, Glenn Close, Al Pacino, Robert De Niro and John Travolta about a hidden part of filmmaking industry.

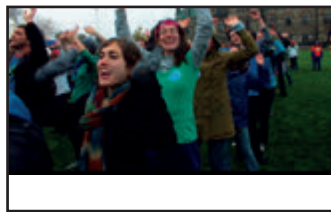
پژده

افشاگری بزرگان تاریخ سینما
انتخاب بازیگر / امریکا ۲۰۱۲

تام دوناهو، نویسنده و کارگردان این مستند ۸۹ دقیقه‌ای در این اثر به سراغ ترکیب روایت های شخصی بازیگران و کارگردانان بزرگ سینمای هالیوود رفته است. دوناهو در این اثر بلند با استفاده از مطالب آرشیوی و روایات شخصی بزرگانی نظیر مارتین اسکورسزی، وودی آلن، گلن کلسوس، آل پاچینو، رابرت دنبرو و جان تراولتا در پی بازسازی قصه ای ناگفته است. آنجا که با در کنار هم قرار گرفتن تکه های پارلی شگفت انگیز از پیشه ای نامرئی و بی سروصدا در دنیای هالیوود پرده برداری می شود.

میراث مشترک

رمزگشایی صلح آمیز از تاریخ
آغاز / ترکیه - ارمنستان ۲۰۱۳

«آغاز» درباره گروهی از جوانان ارمنی و ترکیه ای است که به منظور پیشبرد پروژه ای مشترک در دو شهر با یکدیگر دیدار و ملاقات می کنند. این پروژه که حول محور صلح و آشتی دو ملت بنیان گذاشته شده، باعث شکل گیری اتفاقات و تجربیات متفاوتی برای هر دو گروه می شود. نخستین جایی که در آن توقف می کنند شهری واقع در جنوب شرقی ترکیه است که تا پیش از ۱۹۱۵ جامعه بزرگی از ارمنی ها در آنجا ساکن بودند. این اثر ۸۵ دقیقه ای را سمونر واردار کارگردانی کرده است.

زیستگاه من

رویاریویی با خشم طبیعت
انقلاب / کانادا ۲۰۱۲

راب استوارت این مستند ۸۶ دقیقه ای را نویسندگی و کارگردانی کرده و در آن به تغییر و تحولاتی که در دنیای کنونی جریان دارد، پرداخته است. این اثر در ادامه مستند پیشین استوارت تحت عنوان «آب کوسه» و ماجراجویی های زندگی حقیقی او ساخته شده و مخاطب را به تماشای بخش هایی سفری جالب و شگفت انگیز دعوت می کند. سفری به پانزده کشور دنیا که مدت چهار سال به طول می انجامد و در پایان استوارت درمی یابد تنها این کوسه ها نیستند که در خطر انقراض قرار دارند؛ بشریت نیز در وضعی مشابه به سر می برد.

فیلم های بلند

وقتی دلال خرده پا آدم کش می شود / بازی آدم کشی / دانمارک ۲۰۱۲

«بازی آدم کشی» یک مستند ۱۱۵ دقیقه ای است که جاشوا اوپنهاایمر آن را نویسندگی و کارگردانی کرده است. این اثر بلند درباره ی گروه تهیه کاری است که پیش از کودتای نظامی ۱۹۶۵ در اندونزی به فروش بلیط سینما در بازار سیاه مشغول بودند، اما پس از این تاریخ به یکباره به سردسته مرگ آوران بدل شدند. انور کنگو و دوستانش ارتش را در کشتار بی رحمانه بیش از یک میلیون به اصطلاح کمونیست، نژاد چینی و روشنفکران در ظرف مدت کمتر از یک سال یاری کردند.

غلیبان خشم از دل طبقه فرودست / دارودسته صورتی پوش / نروژ ۲۰۱۲

این مستند ۹۶ دقیقه ای که محصول نروژ است و نیشتا جین، آن را نویسندگی و کارگردانی کرده، درباره انقلابی شگفت انگیز و خودجوش در میان تنگدست ترین فقرای هند است. سمپات پال و زنان آنتشی مزاج دارودسته صورتی پوش او، به خودشان این قدرت و اختیار را اعطا کرده اند تا علیه خشونت جنسیتی، ظلم و ستم طبقاتی و فساد گسترده مبارزه کنند. جین پیش از این کارگردانی فیلم هایی نظیر «شهر عکس ها / ۲۰۰۵» و «آلبوم خانوادگی / ۲۰۱۰» را در کارنامه هنری خود به ثبت رسانده است.

گفت و گو

انرژی جوانان ایرانی
 شگفت‌انگیز است

گفت‌وگو با آمريت گانگار،
 عضو هیات داوران بخش بین‌الملل
 جشنواره سینما حقیقت
 منتقد سینما و استاد دانشگاه از هند

آمريت گانگار، پژوهشگر هندی، مورخ و منتقد سینما، یکی از اعضای هیات داوران بخش بین‌الملل در هفتمین دوره جشنواره سینما حقیقت است. او یکی از کسانی است که سهم بسزایی در احداث نخستین موزه سینمای کشورش، تحت عنوان «موزه ملی سینمای هند» داشته است. گانگار در گفت‌وگو با نشریه روزانه جشنواره سطح آثار به نمایش درآمده در جشنواره امسال را خوب و در بعضی موارد متوسط ارزیابی کرد و با این حال تأکید داشت که هنوز برای قضاوت در مورد آثار منتخب این جشنواره زمان بیشتری لازم است. او که پیش از این نیز دو بار به عنوان عضو هیات داوران در جشنواره فیلم کوتاه تهران شرکت داشته، نسبت به حضور در جشنواره سینما حقیقت ابراز خرسندی کرد. او علت سومین حضورش در ایران را واکنش‌های مثبتی عنوان کرد که در برخورد با سینماگران و مستندسازان ایرانی تاکنون دریافت کرده است. این استاد دانشگاه در ادامه صحبت‌هایش سینمای مستند ایران را به لحاظ فرم همواره رو به تکامل و پیشرفت توصیف کرد. گانگار با اشاره به این که هر بار موضوعی نو در مستندهای ایرانی قابل مشاهده است، آن را نقطه‌قوت سینمای مستند ایران توصیف کرد. او در پاسخ به این سوال که باتوجه به ارزیابی کنونی‌اش چه پیشنهادهایی برای ارتقای کیفیت جشنواره فیلم مستند ایران دارد، برگزاری تعداد بیشتری کارگاه آموزشی با حضور مهمانان خارجی را به منظور شکل‌گیری تعامل عمیق‌تر میان سینماگران ایرانی و غیرایرانی ضروری دانست. گانگار در پایان، انرژی جوانان ایرانی حاضر در این جشنواره را شگفت‌انگیز ارزیابی کرد و سینما حقیقت را در رده یکی از جذاب‌ترین جشنواره‌های مستند دنیا طبقه‌بندی کرد. این منتقد سرشناس سینمای هند بیان داشت آثار سینمای ایران لبریز از شور و اشتیاق به جست‌وجوی حقیقت و در نتیجه عشق به زندگی است. او همچنین کمرنگ بودن حاشیه‌های مالی - نظیر بازاریابی‌هایی که با هدف جلب اسپانسر و عرضه و فروش آثار در سایر جشنواره‌های دنیا جریان دارد - و صمیمیت جاری در این جشنواره را علت علاقه خاص به آن توصیف کرد.

حقیقت

نشریه روزانه هفتمین جشنواره بین‌المللی
 فیلم مستند ایران

زیر نظر روابط عمومی مرکز گسترش سینمای مستند تجربی

مدیر مسئول: محمد مهدی طباطبایی نژاد
 سر دبیر: آرش خوشخو
 دبیر تحریریه: وحید سعیدی
 دبیر اجرایی: مرجان فاطمی
 سینمای ایران: احمد رنجبر
 بخش بین‌الملل: آپدا تدین
 مدیر هنری: محمد هاشمی
 عکس: حامد خورشیدی

با سپاس ویژه از: فرهاد ورهرام، علی مصلح حیدرزاده و محمد آفریده

عکس روز

گرما در سرما

حتی سرمای استخوان‌سوز پاییزی هم نتوانست از گرمای جشنواره سینما حقیقت کم کند. روز دوم جشنواره در سینما فلسطین و سپیده جای سوزن انداختن نبود. اتفاقی که سوژه خیلی از رسانه‌ها شد و از آن به عنوان افق جدید سینمای مستند یاد کردند.

در آینه رسانه

رسانه‌ها در جست‌وجوی حقیقت

با آغاز نمایش فیلم‌های جشنواره هفتم، رسانه‌ها عمده تمرکزشان را بر اطلاع‌رسانی از برنامه اکران آثار، تحلیل فیلم‌های به نمایش درآمده و گفت‌وگو با فیلمسازان قرار دادند. در این میان بازار گفت‌وگو با دبیر جشنواره هم داغ است. محمدمهدی طباطبایی نژاد مدت زیادی نیست که حکم مدیرعاملی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی را گرفته برای همین عمده سؤالات از او درباره برنامه‌های مرکز و آینده جشنواره است.

سپاس از پیشینیان

خبرگزاری ایسنا روز گذشته گفت‌وگویی اختصاصی با طباطبایی نژاد انجام داد و نظرش را در این باره جویا شد. دبیر جشنواره در بخشی از گفت‌وگوش نقی به گذشته زده و گفته: «مسیری که جشنواره فیلم مستند از آن پس تا رسیدن به هفتمین دوره ادامه داد، فراز و فرودهایی داشته است و من اگر بخواهم منصف باشم باید قدران زحمات کسانی باشم که در این سال‌ها چراغ جشنواره را روشن نگه داشته‌اند.»

چراغی که روشن است

استقبال از نخستین روز هفتمین جشنواره سینماحقیقت نشان داد آرزوی مخاطب حرفه‌ای سینمای مستند بالاخره می‌تواند محقق شود. خبرگزاری فارس با این مقدمه یادداشتی درباره ضرورت توجه بیشتر به سینمای مستند منتشر کرد.

حضور پررنگ روزنامه‌نگاران فیلمساز

مسعود نجفی، خدایار قافانی، زهرا مشتاق، امین آزاد و مختار شکری‌پور از جمله روزنامه‌نگاران حاضر در جشنواره سینما حقیقت هستند. خبرگزاری‌های ایلنا و برنا این مساله را سوژه گزارش شان قرار دادند و درباره موضوع فیلم‌های این همکاران رسانه‌ای توضیحاتی منتشر کردند.

گفت‌وگوی مفصل با فیلمسازان

روزنامه وطن امروز باز هم مطلب اصلی صفحه سینمایی‌اش را به جشنواره اختصاص داد. این روزنامه دو گفت‌وگوی مفصل با محمدعلی شعبانی کارگردان «ملی بدون کارت» و عباس امینی کارگردان «نباید گریه کنی مادر» منتشر کرد. این دو فیلم در بخش انقلاب و دفاع مقدس حضور دارند. روزنامه هفت صبح هم مستند «پهلوی به پهلوی» را برای تماشای پیشنهاد داد.

درباره هنر هفتم، زیاد مستند ساخته شده اما خایار قافانی این بار سینما را از منظر یکی از مهمترین لوکیشن‌های سینمای ایران روایت کرد. مستند «خونه» درباره عمارت قدیمی میرزا حسن مستوفی‌الممالک از مرغان خوشام‌تارخ قاجار و پهلوی است که در منطقه گونبدک تهران قرار دارد. این عمارت ۱۷۵ ساله، یکی از مهمترین لوکیشن‌های سینمای ایران نیز بوده و فیلم «مجموعه سلطان صاحبقران به کارگردانی علی حائمی که ناصر ملک‌مطیعی در نقش امیر کبیر در آن حضور داشت، از نخستین آثاری است که از این خانه به عنوان لوکیشن استفاده شده است. «خونه» با حضور چهاره‌های مطرحی مثل آیدین آغاشارلو، محمدرضا اصلاقی، محمدعلی مستوفی‌الممالک تعریف کرده‌اند که شنیدن آن زنده یاد دکتر احسان‌نراقی ساخته شده است. هر کدام از این افراد روایتی جذاب درباره عمارت مستوفی‌الممالک تعریف کرده‌اند که شنیدن آن برای هر علاقه‌مندی پر از جذابیت و نکته است. برای تماشای «خونه» ساعت ۱۶ امروز می‌توانید به سالن اصلی سینما فلسطین مراجعه کنید.

با ناصر ملک‌مطیعی در «خونه»